

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Posouzení úrovně hospodaření vybraných měst a obcí

Bc. Kateřina Janíčková

© 2018 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Kateřina Janíčková

Provoz a ekonomika

Název práce

Posouzení úrovně hospodaření vybraných měst a obcí

Název anglicky

Economic analysis of selected towns and villages

Cíle práce

Cílem diplomové práce je komplexně zhodnotit a porovnat úroveň hospodaření vybraných měst a obcí v Kraji Vysočina. Hlavním záměrem je posouzení rozpočtu a hospodaření na základě analýzy příjmů a výdajů města Třebíč a městyse Okříšky v letech 2010 až 2016. Dílčím cílem je zanalyzování názorů místních občanů na veřejný rozpočet daného města a městyse. Výsledkem je zhodnocení efektivnosti hospodářské úrovně a následné návrhy na její zlepšení a rozvoj.

Metodika

První, teoretická část, vychází z obsahové analýzy odborné literatury, právních předpisů a internetových zdrojů zabývajících se danou tematikou. Tato část také podrobně charakterizuje město Třebíč a městys Okříšky.

Druhá, praktická část, vychází ze získaných finančních podkladů, které jsou detailně zanalyzovány a vyhodnoceny. K vyobrazení zjištěných výsledků o úrovni hospodaření je použito grafické znázornění. Tato část také zahrnuje dotazníkové šetření o pohledu občanů na veřejný rozpočet, z čehož vychází následné návrhy na zlepšení úrovně hospodaření.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

město, městys, rozpočet, příjmy, výdaje, zadluženost

Doporučené zdroje informací

Oficiální stránky města Třebíč [online]. Dostupné z <http://www.trebic.cz/>

Oficiální stránky městyse Okříšky [online]. Dostupné z <http://www.okrisky.cz/>

PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy : územní aspekty veřejných financí*. Praha: Victoria Publishing, 1995. ISBN 80-7187-024-2.

PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: 2004. ISBN 80-7261-086-4.

PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.

STIGLITZ, J E. *Economics of the public sector*. New York ; London: W. W. Norton, 2000. ISBN 978-0-393-96651-0.

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. Ing. Jaroslav Homolka, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 11. 10. 2017

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 1. 11. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 26. 03. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Posouzení úrovně hospodaření vybraných měst a obcí" jsem vypracoval(a) samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27. 3. 2018

Poděkování

Rád(a) bych touto cestou poděkovala především mému vedoucímu diplomové práce panu Prof. Ing. Jaroslavu Homolkovi, CSc. za odborné vedení a čas, který mi při zpracování této diplomové práce věnoval. Dále bych chtěla poděkovat vedoucím finančních oddělení Městského úřadu Třebíč a Úřadu městyse Okříšky, kteří mi poskytli cenné informace a materiály ke zpracování této práce.

Posouzení úrovně hospodaření vybraných měst a obcí

Abstrakt

Tato diplomová práce posuzuje úroveň hospodaření města Třebíč a městyse Okříšky ve sledovaném období 2010 – 2016. Obě obce se nachází v Kraji Vysočina, avšak svou rozlohou i počtem obyvatel se značně liší. Práce je rozdělena do dvou částí, a to do teoretické části a analytické části.

Teoretická část se zabývá charakteristikou veřejné správy v České republice, územní samosprávou, rozpočtem a jednotlivými druhy příjmů a výdajů. Analytická část obsahuje základní charakteristiku obou obcí a jejich postavení v ČR. Hlavní částí práce je analýza hospodaření obcí, podrobný rozbor příjmů a výdajů a výpočet soustavy informativních a monitorujících ukazatelů. Vybrané ukazatele této analýzy jsou přepočteny na jednoho obyvatele a navzájem srovnány. Analytická část diplomové práce zahrnuje také anketní šetření ve vybraných obcích, které je zaměřeno na spokojenost občanů s hospodařením obce. Na základě analýzy a anketního šetření jsou v závěru navrženy možnosti zlepšení hospodaření daných obcí.

Klíčová slova: obec, příjmy, výdaje, město, městys, rozpočet, samospráva, hospodaření, municipalita

Economic analysis of selected towns and villages

Abstract

This diploma thesis is judged level of economy of town Třebíč and village Okříšky in the monitored period 2010 – 2016. Both municipalities are located in region Vysočina however their area and number of population are different. Thesis is divided into two main parts, theoretical and analytical part.

Theoretical part deals with characteristics public administration of the Czech republic, ground self-government, budget and individual types of revenues and expenditure. Analytical part contains the basic characteristics of both municipalities and their position in the Czech republic. The main part of the thesis is an analysis of the municipalities economy, detailed analysis of their revenues and expenditure and calculation of a system of informative and monitoring indicators. Chosen indicators of this analysis are converted per capita and compared to each other. Analytical part of this diploma thesis also includes an inquiry in chosen municipalities which is focused on the satisfaction of the citizens with economy of the municipality. At the end are suggested opportunities for improvement the economy of municipalities based on the analysis and the inquiry.

Keywords: village, revenues, expenditure, town, budget, self-government, economy, municipality

Obsah

1 Úvod.....	13
2 Cíl práce a metodika	14
2.1 Cíl práce	14
2.2 Metodika	14
3 Teoretická východiska	15
3.1 Veřejná správa.....	15
3.1.1 Státní správa.....	15
3.1.2 Samospráva	16
3.2 Obec	16
3.2.1 Působnost obce	17
3.2.2 Orgány obce	18
3.2.3 Majetek obce.....	22
3.3 Rozpočet obce a rozpočtová soustava.....	24
3.3.1 Rozpočtový proces.....	26
3.3.2 Struktura územního rozpočtu	27
3.4 Příjmy.....	28
3.4.1 Daňové příjmy	28
3.4.2 Nedaňové příjmy.....	30
3.5 Výdaje	32
4 Vlastní práce	34
4.1 Charakteristika měst.....	34
4.1.1 Třebíč	34
4.1.2 Okříšky.....	37
4.2 Vývoj hospodaření města Třebíč v letech 2010-2016.....	39
4.2.1 Analýza příjmů města Třebíč v letech 2010 – 2016	41
4.2.1.1 Daňové příjmy	43
4.2.1.2 Nedaňové příjmy	45
4.2.1.3 Kapitálové příjmy	46
4.2.1.4 Přijaté transfery	47
4.2.2 Analýza výdajů města Třebíč v letech 2010 – 2016.....	48
4.2.2.1 Běžné výdaje	50
4.2.2.2 Kapitálové výdaje	52
4.2.3 Monitoring města Třebíč	54
4.2.4 Míra soběstačnosti města Třebíč.....	55

4.3	Vývoj hospodaření městyse Okříšky v letech 2010 – 2016	56
4.3.1	Analýza příjmů městyse Okříšky v letech 2010 – 2016	58
4.3.1.1	Daňové příjmy	59
4.3.1.2	Nedaňové příjmy	61
4.3.1.3	Kapitálové příjmy	62
4.3.1.4	Přijaté transfery	63
4.3.2	Analýza výdajů městyse Okříšky v letech 2010 – 2016	64
4.3.3	Monitoring městyse Okříšky	66
4.3.4	Míra soběstačnosti městyse Okříšky	67
4.4	Srovnání vybraných ukazatelů	68
4.5	Vyhodnocení dotazníkového šetření	74
5	Zhodnocení výsledků a návrhy na zlepšení.....	84
5.1	Město Třebíč.....	84
5.2	Městys Okříšky.....	86
6	Závěr.....	88
7	Seznam použitých zdrojů.....	91
8	Přílohy	93

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Schéma veřejné správy.....	15
Obrázek 2 - Schéma rozpočtové soustavy ČR	24
Obrázek 3 - Znak města Třebíč	34
Obrázek 4 - Znak městyse Okříšky	37

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Schéma běžného rozpočtu	27
Tabulka 2 - Schéma kapitálového rozpočtu.....	28
Tabulka 3 - Vývoj hospodaření města Třebíč v letech 2010-2016 (v tis. Kč).....	39
Tabulka 4 - Struktura příjmů města Třebíč v letech 2010 – 2016 (v tis. Kč).....	41
Tabulka 5 - Daňové příjmy města Třebíč v letech 2010 – 2016 (v tis. Kč)	43
Tabulka 6 – Nedaňové příjmy města Třebíč v letech 2010 – 2016 (v tis. Kč).....	45
Tabulka 7 - Kapitálové příjmy města Třebíč v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč).....	46
Tabulka 8 - Přijaté transfery města Třebíč v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč).....	47
Tabulka 9 - Výdaje města Třebíč v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč).....	48
Tabulka 10 - Výdaje města Třebíč dle odvětví v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč).....	49
Tabulka 11 - Běžné výdaje města Třebíč v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč).....	50
Tabulka 12 - Kapitálové výdaje města Třebíč v letech 2010 – 2016 (v tis. Kč)	52
Tabulka 13 - Monitoring města Třebíč	54
Tabulka 14 - Míra soběstačnosti města Třebíč	55
Tabulka 15 - Vývoj hospodaření městyse Okříšky v letech 2010 – 2016 (v tis. Kč).....	56
Tabulka 16 - Struktura příjmů městyse Okříšky v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč).....	58
Tabulka 17 - Daňové příjmy městyse Okříšky v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)	60
Tabulka 18 – Nedaňové příjmy městyse Okříšky v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč).....	61
Tabulka 19 - Kapitálové příjmy městyse Okříšky v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč).....	62
Tabulka 20 - Přijaté transfery městyse Okříšky v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč).....	63
Tabulka 21 - Výdaje městyse Okříšky v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč).....	64
Tabulka 22 - Výdaje městyse Okříšky dle odvětví v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč).....	65
Tabulka 23 - Monitoring městyse Okříšky	67
Tabulka 24 - Míra soběstačnosti městyse Okříšky	67
Tabulka 25 - Komparace počtu obyvatel v letech 2010 - 2016.....	68
Tabulka 26 - Komparace celkových příjmů v letech 2010 – 2016 (v tis. Kč).....	68
Tabulka 27 - Komparace daňových příjmů v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)	69
Tabulka 28 - Komparace nedaňových příjmů v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč).....	70
Tabulka 29 - Komparace kapitálových příjmů v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)	70
Tabulka 30 - Komparace přijatých dotací v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč).....	70
Tabulka 31 - Komparace výdajů v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč).....	71

Tabulka 32 - Komparace běžných výdajů v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč).....	71
Tabulka 33 - Komparace kapitálových výdajů v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)	72

Seznam grafů

Graf 1 - Počet obyvatel v Třebíči.....	37
Graf 2 - Počet obyvatel v Okříškách.....	38
Graf 3 - Saldo města Třebíč 2010 - 2016.....	41
Graf 4 - Podíl jednotlivých příjmů na celkových příjmech obce Třebíč	42
Graf 5 - Saldo městyse Okříšky 2010 – 2016	57
Graf 6 - Podíl jednotlivých příjmů na celkových příjmech obce Okříšky	59
Graf 7 - Komparace podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům v letech 2010 – 2016 (v %)	72
Graf 8 - Komparace likvidity v letech 2010 – 2016	73
Graf 9 - Komparace míry soběstačnosti v letech 2010 - 2016.....	73
Graf 10 a Graf 11 - Pohlaví.....	75
Graf 12 a Graf 13 - Věková struktura	75
Graf 14 a Graf 15 - Vzdělání	76
Graf 16 a Graf 17 - Počet let žijících v obci	76
Graf 18 a Graf 19 - Zájem o dění v obci.....	77
Graf 20 a Graf 21 - Zdroje informací v obci.....	77
Graf 22 a Graf 23 - Účast na zasedání zastupitelstva	78
Graf 24 a Graf 25 - Zájem občanů o hospodaření obce	78
Graf 26 a Graf 27 - Spokojenost s hospodařením obce	79
Graf 28 a Graf 29 - Přehled o výši ročního rozpočtu.....	80
Graf 30 a Graf 31 - Přehled o struktuře příjmů a výdajů	80
Graf 32 a Graf 33 - Oblasti investování.....	81
Graf 34 a Graf 35 - Spokojenost s kvalitou života v obci.....	82
Graf 36 a Graf 37 - Bezpečnost v obci.....	82
Graf 38 a Graf 39 - Spokojenost s dopravní infrastrukturou	83

1 Úvod

Veřejná správa je charakterizována jako správa věcí veřejných a je dělena Ústavou České republiky na státní správu a samosprávu. Základní jednotkou územní samosprávy je obec a vyšším územním samosprávným celkem je kraj. Každá obec je zařazena do kraje jako správního a územního obvodu. Obec jakožto veřejnoprávní korporace vystupuje svým jménem v právních vztazích a nese odpovědnost z nich vyplívající.

Hlavním úkolem obce je péče o potřeby svých občanů a s tím spojený všestranný rozvoj území. Samotnou podstatou územní samosprávy je hospodaření obce s vlastním majetkem a sestavení svého rozpočtu. O finančních prostředcích municipality rozhodují orgány obce, které si občané zvolili jako své zástupce. Rozpočet municipality je důležitým nástrojem k zajištění činností územní samosprávy a k zabezpečení potřeby obyvatel. Zároveň se obec prostřednictvím svého rozpočtu stává do určité míry finančně nezávislou, jelikož hospodaří odděleně od státního rozpočtu.

Obce jsou povinny sestavovat rozpočet na každý kalendářní rok tak, aby byly dodržovány principy hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti. Je tvořen příjmovou a výdajovou stránkou a zpravidla je sestavován jako vyrovnaný. Roční hospodaření obcí se po konci kalendářního roku zpracovává do závěrečného účtu, který zahrnuje informace o příjmech, výdajích a jiných finančních operacích obce. Rozpočet lze dělit na běžný a kapitálový, přičemž běžné příjmy a výdaje slouží k běžným potřebám obce a každoročně se opakují. Naopak kapitálové jsou jednorázového investičního charakteru.

Ve veřejné správě jsou na obce kladeny velké nároky, aby jejich hospodaření bylo efektivní. Tato problematika hospodaření územních samosprávných celků je často diskutovaným tématem a v dnešní době už občané obce mají přístup k informacím o hospodaření majetku a finančních prostředků a mohou se k nim veřejně vyjadřovat.

Diplomová práce se zabývá posouzením úrovně hospodaření města Třebíč a městyse Okříšky. Obce, které leží v Kraji Vysočina v nedaleké vzdálenosti, avšak s rozdílnou velikostí území i počtem obyvatel. Tyto obce byly vybrány z důvodu prohloubení znalostí o jejich hospodaření a fungování, jelikož autorka této práce se narodila ve městě Třebíč a stále jde o místo jejího trvalého bydliště.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této diplomové práce je komplexně zhodnotit a porovnat úroveň hospodaření města Třebíč a sousedního městyse Okříšky v sedmiletém časovém horizontu. Záměrem je tedy posouzení rozpočtu a hospodaření na základě analýzy příjmů a výdajů, srovnání vybraných ukazatelů a soustavy informativních a monitorujících ukazatelů hospodaření obou obcí ležících v Kraji Vysočina v letech 2010 – 2016. Dílčím cílem je vyhodnocení anketního šetření, za účelem analýzy názorů místních občanů na veřejný rozpočet dané obce. Výsledkem této práce je zhodnocení efektivnosti úrovně hospodaření daných obcí a následné návrhy na jejich zlepšení a rozvoj, které jsou zpracovány na základě analýzy hospodaření a výsledků z dotazníkového šetření.

2.2 Metodika

První, teoretická část, vychází z obsahové analýzy odborné literatury, právních zákonů, vyhlášek a internetových zdrojů zabývajících se problematikou hospodaření obcí v České Republice.

Druhá, praktická část, se zpočátku zabývá charakteristikou vybraných obcí, ke které byly využity internetové zdroje města Třebíč, městyse Okříšky a Českého statistického úřadu. Následuje samostatná analýza hospodaření, která vychází z finančních podkladů obou obcí, především pak ze Závěrečných účtů v období 2010 – 2016. Na základě této analýzy je vyobrazeno srovnání vybraných ukazatelů, k čemuž slouží grafické znázornění. Dále bylo ke zjištění spokojenosti obyvatel s hospodařením dané obce provedeno dotazníkové šetření, které obsahovalo 15 otázek. Na základě provedených analýz jsou navrženy možnosti na zlepšení hospodaření vybraných obcí.

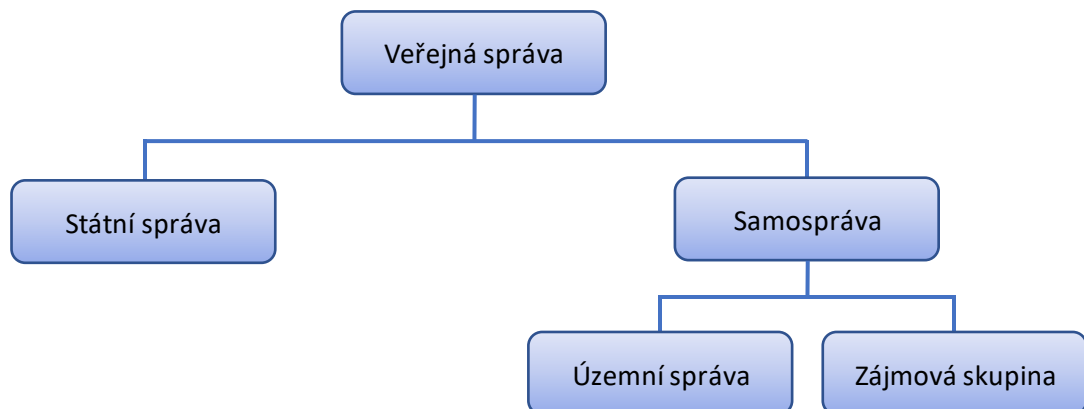
3 Teoretická východiska

3.1 Veřejná správa

Pojem veřejná správa charakterizuje správní činnosti a úřady, které uskutečňují veřejnou politiku a působí ve veřejném zájmu, a to jak na ústřední úrovni, tak na úrovni regionální a místní. Veřejná správa zahrnuje výkon státní správy a také výkon samospráv. (Čmejrek, a další, 2012)

Na veřejnou správu lze pohlížet ze dvou hledisek. Z prvního hlediska ji můžeme označit jako činnost, kterou vykonává stát prostřednictvím svých orgánů jakožto státní správu nebo přenechává okruh svých činností na nestátní veřejnoprávní korporace. Z druhého hlediska – geografického, rozdělujeme veřejnou správu na ústřední, územní a místní správu. (Provažníková, 2015)

Obrázek 1 - Schéma veřejné správy

Zdroj: Vlastní zpracování dle PROVAŽNÍKOVÁ 2015

3.1.1 Státní správa

Státní správa je přímo nebo zprostředkovaně řízena orgánem moci výkonné – vládou. Tento orgán se všeobecnou působností se skládá z předsedy, místopředsedy a členů vlády (ministrů). Vláda má za úkol kontrolovat, sjednocovat a koordinovat činnost ministerstev a ostatních ústředních orgánů státní správy. Orgány se specializovanou působností jsou ministerstva a ostatní ústřední orgány. Výkon státní správy je dán zákonem pro celé území státu. Pokud činnosti státní správy vykonávají orgány samosprávy,

hovoříme o přenesené státní správě neboli státní správě vykonávané v přenesené působnosti. (Provazníková, 2015)

3.1.2 Samospráva

Jak již bylo poukázáno, stát vykonává veřejnou správu prostřednictvím státní správy nebo přesunuje některé své záležitosti na nestátní veřejnoprávní korporace a ty je spravují na samosprávném principu. Samospráva dává možnost veřejnoprávním korporacím řídit své činnosti v mezích zákonů a právních předpisů samostatně a vlastním jménem. Samospráva se skládá z územní veřejnoprávní korporace (obce, kraje) a zájmové veřejnoprávní korporace (komory soudců, lékařů, advokátů aj.) V tomto případě se zabýváme územními veřejnoprávními korporacemi, kterými jsou obce a kraje a jejich základními prvky jsou území a osoby podřazené samosprávě. (Provazníková, 2015)

Občané mají právo podílet se na řízení veřejných záležitostí právě prostřednictvím samosprávy. Každý občan se tak může podílet na ovlivňování společenských procesů, řízení a dozorování kvality veřejné správy. Toto právo je jedním z nejdůležitějších principů budování tzv. občanské společnosti a v prohlubování demokracie. (Peková, 2005)

3.2 Obec

Základním územním samosprávním celkem je obec, která je vymezena hranicí a je veřejnoprávní korporací. Vlastní majetek, za jehož hospodaření si zodpovídá sama a také zajišťuje rozvoj obce a pečuje o potřeby svých občanů. Obec jedná pod svým jménem a nese odpovědnost za všechny své úkony a závazky. (Zákon č. 128/2000 Sb.)

Rozdíl mezi městem, městysem a obcí je spíš terminologický. Města jsou obce, která mají minimálně 3000 obyvatel a na základě návrhu obce je určil předseda poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Na označení obce městys není žádné zákonné kritérium, nárokovat si jej může pouze obec, která tento název používala před 17. květnem 1954. Návrh na užívání tohoto označení předkládá obec opět předsedovi poslanecké sněmovny. Jednoduše lze říci, že městys je obec, která se nachází velikostně i významově mezi kritériem města a vsi. (Balík, 2009)

Obce vykonávají celou řadu činností vyplývajících z odpovídajících zákonů a předpisů. Představitelé obcí musí disponovat značnými zkušenostmi a odbornými znalostmi k vykonávání těchto odborných činností. Jednotlivé činnosti lze rozdělit do skupin dle působnosti – samostatné a přenesené. (Kadeřábková, a další, 2012)

3.2.1 Působnost obce

Funkce obce jsou vymezeny zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích. Obec rozlišuje ve výkonu správy dvě roviny funkcí:

- Samostatnou působnost
- Přenesenou působnost

Samostatná působnost obce

Obec plní v ČR vlastní samosprávnou funkci, tzn. že má samostatnou působnost v záležitostech, ve kterých může samostatně rozhodovat. Obec, jakožto územní společenství občanů, má právo samostatně rozhodovat v mnoha okruzích veřejné správy – ve věcech územní samosprávy. Občané volí své orgány obce, které rozhodují za občana a ve prospěch občana. (Peková, a další, 2008)

Obec v samostatné působnosti a v souladu s místními předpoklady a zvyklostmi pečuje na svém území o podmínky pro rozvoj sociální péče a uspokojování potřeby bydlení, rozvoje dopravy a spojů, ochranu zdraví, potřeby informací, výchovy a vzdělání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. (Žehrová, a další, 2014)

Do samostatné působnosti patří také:

- Ochrana veřejného zdraví ve věcech deratizace a ochrana nočního klidu.
- Zřizování a správa předškolních zařízení, základních škol, základních uměleckých škol a zařízení jim sloužících. Povinností obce je zajistit základní školní docházku pro děti v obci.
- Zřizování útvaru dobrovolných hasičů a zabezpečení požární ochrany v obci.
- Ochrana před alkoholismem a jinými toxikomaniemi.
- Místní poplatky

- Zajištění připravenosti obce na mimořádné události a podílení se na provádění záchranných a likvidačních prací na ochranu obyvatel. (Žehrová, a další, 2014)

Přenesená působnost obce

Jde tzv. o státní správu vykonávanou orgány obcí, které jsou v těchto činnostech podřízeny a kontrolovány orgány státní správy, v přenesené působnosti i krajskými úřady. Výkon přenesené působnosti je nejen právem obce, ale i její povinností. (Peková, a další, 2008)

Podle přenesené působnosti pak rozeznáváme tyto typy obcí¹:

- *obce,*
- *obce s matričním úřadem,*
- *obce se stavebním úřadem,*
- *obce s pověřeným obecním úřadem,*
- *obce s rozšířenou působností, které podle zákona ve svém správním obvodu zabezpečují výkon státní správy nad rámec přenesené působnosti náležející ostatním obcím.*

Na plnění činností v rámci přenesené působnosti obce obdrží příspěvek ze státního rozpočtu formou roční dotace nebo účelové dotace. Jde však pouze o příspěvek a ne celou úhradu nákladů. Tyto náklady musí obec hradit sama ze svých rozpočtů. (Žehrová, a další, 2014)

3.2.2 Orgány obce

Obec je spravována svými orgány – volenými, výkonnými, poradními a kontrolními. Zastupitelstvo obce je voleným orgánem a plní úkoly, které spadají do samostatné působnosti obce. Výkonnými orgány jsou rada obce, obecní úřad a starosta. Činnosti rady obce patří do samostatné působnosti a zodpovídá se zastupitelstvu. Starosta je volen z členů zastupitelstva a za výkon svých činností se jim zodpovídá. Obecní

¹ Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška MV ČR č. 388/2002 Sb.

úřad je pověřen úkoly, které vykonává v samostatné působnosti a které mu uložilo zastupitelstvo nebo rada obce a v přenesené působnosti vykonává také státní správu. Poradními a kontrolními orgány jsou výbory – finanční a kontrolní a komise. (Marková, 2000)

Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je kolektivním voleným orgánem, které má hlavní rozhodovací pravomoci v samostatné působnosti a může tak rozhodovat ve všech samosprávných záležitostech vyjma těch, které patří do rozhodovacích pravomocí vyššího územního samosprávného celku. Na základě komunálních voleb jsou do zastupitelstva obce voleni její členové, skládající se ze zástupců jednotlivých politických stran, případně i nezávislých členů, na dobu 4 letého volebního období. (Peková, a další, 2008)

Zastupitelstvo obce při stanovení počtu členů zastupitelstva obce přihlédne zejména k počtu obyvatel a velikosti územního obvodu. Počet členů stanoví tak, aby zastupitelstvo obce mělo v obci, městysu, městě, městském obvodu, městské části

<i>do 500 obyvatel</i>	<i>5 až 15 členů</i>
<i>nad 500 do 3 000 obyvatel</i>	<i>7 až 15 členů</i>
<i>nad 3 000 do 10 000 obyvatel</i>	<i>11 až 25 členů</i>
<i>nad 10 000 do 50 000 obyvatel</i>	<i>15 až 35 členů</i>
<i>nad 50 000 do 150 000 obyvatel</i>	<i>25 až 45 členů</i>
<i>nad 150 000 obyvatel</i>	<i>35 až 55 členů²</i>

Příklad činností zastupitelstva obce v rámci samostatné působnosti:

- schvaluje program rozvoje územního obvodu obce;
- schvaluje rozpočet obce a závěrečný účet;
- rozhoduje o poskytnutí půjčky;
- rozhoduje o založení obchodních společností, u nichž bude obec zakladatelem nebo spoluzakladatelem;
- stanovuje výši osobních a věcných nákladů obecního úřadu;
- stanovuje výši odměn starosty a členů zastupitelstva;

² Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích,

- rozhoduje o založení, zřízení nebo zániku svých organizačních složek;
- rozhoduje o vstupu obce do zájmových sdružení právnických osob;
- rozhoduje o vstupu obce nebo vystoupení obce ze svazku obcí, o vkladech peněžitých i nepeněžitých do svazků obcí; (Peková, a další, 2008)

Rada obce

Rada obce je výkonný orgán, který v samostatné působnosti podléhá zastupitelstvu obce. V rámci přenesené působnosti rozhoduje pouze stanoví-li tak zákon. Počet členů rady je lichý a nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva, přičemž počet může být nejméně 5 a nejvíce 11 členů. V případě, že má zastupitelstvo obce méně než 15 členů, nevolí se rada obce. Rada obce se skládá ze starosty a jeho zástupců – místostarostů a dalších členů, ve velkých městech i z primátorů, náměstků primátorů atd. Jednání rady obce nejsou veřejná a konají se na pokyn starosty. K platnému usnesení potřebuje rada obce souhlas nadpoloviční většiny všech členů rady. Na základě zákonného zmocnění vydává rada i nařízení obce v přenesené působnosti. (Peková, a další, 2008)

Starosta a jeho zástupci

Starosta je představitelem obce, tedy zastupuje obec navenek. Za vykonané činnosti se zodpovídá zastupitelstvu, je brán jako statutární orgán obce a setrvává ve své funkci až do zvolení nového starosty. Starosta a místostarostové jsou voleni ze zastupitelů obce a musí vlastnit české státní občanství. V případě, že v obci není zřízena funkce tajemníka, plní tyto úkoly starosta. Místostarosta zastupuje starostu v jeho nepřítomnosti. (Peková, a další, 2008)

Vybrané činnosti starosty:

- řídí a kontroluje pracovníky obecního úřadu;
- připravuje, svolává a řídí schůze zastupitelstva a rady obce;
- odpovídá za objednání a provedení auditu hospodaření obce;
- jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu; (Peková, a další, 2008)

Výbory

Výbory jsou kontrolními a iniciativními orgány zastupitelstva obce, které zároveň rozhoduje o počtu výborů. Do funkce předsedy výboru je vždy vybrán člen zastupitelstva a pod jeho vedením plní výbor úkoly, kterými je pověřil zastupitelstvo obce. Podle zákona musí být zřízen:

- Finanční výbor, jehož úkolem je kontrola hospodaření s majetkem obce, finančních prostředků v rámci hospodaření obce a jiné úkoly dané zastupitelstvem obce.
- Kontrolní výbor, jehož úkolem je kontrola plnění usnesení zastupitelstva a rady obce a kontrola dodržování právních předpisů.

Tyto výbory musí být minimálně tříčlenné a zároveň nemohou být členy – starosta, místostarostové, tajemník a jiní členové, kteří se zabývají hospodařením obce. (Peková, a další, 2008)

Komise

Komise jsou poradními a iniciativními orgány, které mohou v rámci samostatné působnosti předkládat návrhy a náměty. Po poradě s ředitelem krajského úřadu může starosta svěřit komisi výkon státní správy, načež se stanou výkonnými orgány v přenesené působnosti obce na svěřeném úseku činností a v tomto okruhu jsou podřízeny a odpovědní starostovi. Předseda komise však v těchto případech musí mít zvláštní odbornou způsobilost. Na veřejných schůzích by měli být občané seznamováni s činností, hospodařením a záměry obce. Tyto schůze umožňují zjistit názory občanů a lze je využít při zlepšování úrovně a hospodaření obce. (Peková, a další, 2008)

Obecní úřad a tajemník

Obecní úřad se skládá ze starosty, místostarostů, tajemníka, je-li tato funkce zřízena, a zaměstnanců úřadu. Činnosti samosprávy a v přenesené působnosti i činnosti státní správy vykonávají zaměstnanci obecního úřadu, tzn. zaměstnanci odborů a oddělení. Tajemník je zaměstnancem obecního úřadu a řídí celý administrativní aparát, tzn.:

- zajišťuje úkoly v přenesené působnosti;
- řídí a kontroluje pracovníky obecního úřadu;
- uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci;
- stanovuje platy zaměstnancům podle mzdových předpisů;
- řídí a kontroluje činnost zaměstnanců;

Tato funkce se zřizuje u pověřených obecních úřadů a obcí s rozšířenou působností. V případě, že není v obci zřízena funkce tajemníka nebo není-li ustanoven, plní jeho funkci starosta.

(Peková, a další, 2008)

3.2.3 Majetek obce

Vlastnictví majetku je jedním z předpokladů existence územní samosprávy a o jeho způsobu využívání rozhodují volené orgány, které za svá rozhodnutí odpovídají občanům obce. Ze správného hospodaření s majetkem plynou obci příjmy do obecního rozpočtu. Obec je povinna pečovat o zachování majetku a o jeho trvalý rozvoj. Musí ho chránit před zničením, odcizením, zneužitím nebo poškozením. Možnosti hospodaření jsou však ovlivněny i odpovědností obce k majetku, jelikož nejde o majetek jednotlivce ale majetek obecní. (Marková, 2000)

Podle účelu můžeme dělit majetek, který slouží:

- k veřejně prospěšným účelům, k zabezpečování veřejných statků;
- k výkonu samosprávy, resp. veřejné správy;
- k podnikání; (Peková, a další, 2008)

Obec může majetek do svého vlastnictví nabývat:

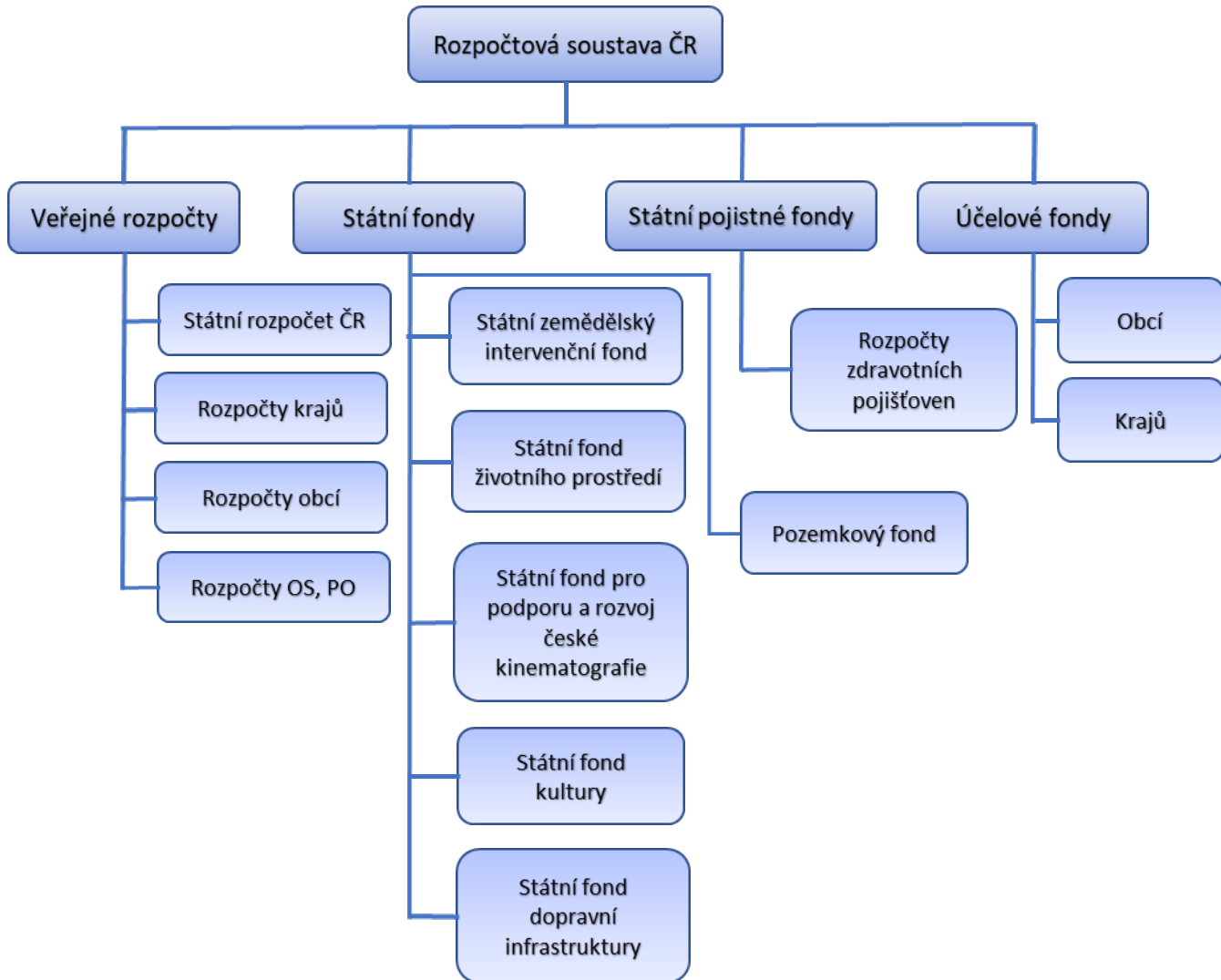
- vytvořením majetku, např. výstavbou;
- koupí;
- darem;
- právním převodem;
- vyvlastněním za náhradu; (Žehrová, a další, 2014)

Majetek obce se skládá z:

- hmotného majetku, tedy nemovitostí (budovy, pozemky, atd.);
- movitých věcí (vnitřní vybavení budovy);
- majetkových práv a pohledávek;
- peněžních prostředků;
- cenných papírů;
- nehmotných aktiv; (Žehrová, a další, 2014)

3.3 Rozpočet obce a rozpočtová soustava

Obrázek 2 - Schéma rozpočtové soustavy ČR

Zdroj: Vlastní zpracování dle Žehrová a Pfeiferová 2014

Územní rozpočty jsou nedílnou součástí rozpočtové soustavy. Ta se dále skládá ze státního rozpočtu, rozpočtů organizačních složek a rozpočtů příspěvkových organizací, ze státních účelových peněžních fondů, ze státních pojistných fondů a také peněžních účelových fondů zakládaných kraji a obcemi. (Žehrová, a další, 2014)

Státní účelové fondy poskytují dotace či bezúročné půjčky na předem vymezené druhy potřeb různým subjektům. Státní fond životního prostředí uděluje dotace

a bezúročné půjčky obcím a krajům na finanční spoluúčasť investujících subjektů na budování čističek vod, rekultivace, skládky apod. Obce mohou také dostat půjčku nebo dotaci na zajištění filmových festivalů a rekonstrukci kin ze Státního fondu pro podporu a rozvoj české kinematografie. Státní fond kultury finančně podporuje kulturní akce či jiné konkrétní kulturní projekty. Ze Státního fondu dopravní infrastruktury obce či kraje čerpají finanční prostředky na výstavbu, údržbu a rekonstrukci silnic. (Žehrová, a další, 2014)

Na úrovni územních samosprávných celků jsou sestavovány rozpočty kraje nebo obce. Tyto rozpočty jsou označovány jako decentralizované peněžní fondy, ve kterých se soustřeďují příjmy, které obec (kraj) získá na základě přerozdělení v rozpočtové soustavě, a také příjmy získané jejich vlastní činností, které se používají na financování veřejných a smíšených statků prostřednictvím veřejného sektoru nebo soukromého sektoru. Územní rozpočet, stejně tak jako veškeré veřejné rozpočty, je vytvářen, rozdělován a používán s využitím nenávratného, neekvivalentního a nedobrovolného způsobu financování. (Provazníková, 2015)

Celý rozpočtový proces lze chápat jako nástroj, který dává do souladu plánované příjmy a výdaje. Je nutné říci, že rozpočet je toková veličina a na daném příjmovém a výdajovém účtu nikdy není stav rozpočtových příjmů a výdajů z důvodu, že v rozpočtovém období se z došlých příjmů plynule uhrazují výdaje. Během tohoto období tudíž dochází k časovému nesouladu mezi vývojem příjmů a výdajů. Z tohoto hlediska je rozpočet bilancí shodný s rozpočtovým obdobím celé soustavy veřejných rozpočtů. V České republice je shodný s kalendářním rokem, neplatí však u všech zemí. (Provazníková, 2015)

Hospodaření je charakterizováno tímto vztahem:

$$F_1 + P - V = F_2,$$

kde F_1 je stav peněžních prostředků v rozpočtu na počátku rozpočtového období;

P jsou příjmy;

V jsou výdaje;

F_2 je stav peněžních prostředků v rozpočtu na konci rozpočtového období.³

³ Provazníková, Romana; Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe, 3. aktualizované a rozšířené vydání, Praha: , 2015, str. 51

3.3.1 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces začíná mnohem dříve než rozpočtové období, jelikož sestavování návrhu rozpočtu je tou nejsložitější etapou celého procesu. (Peková, a další, 2008)

Fáze rozpočtového procesu:

- Návrh rozpočtu – v této části je brán ohled na vývoj příjmů a výdajů za minulá léta, dále vývoj inflace a vliv případné změny daňového určení. V ČR je návrh státního rozpočtu sestavován ministerstvem financí. Návrh rozpočtu obce sestavuje finanční odbor.
- Projednávání rozpočtu – v této fázi je postoupen k projednání. U státního rozpočtu poslanecké sněmovně a u rozpočtu obce zastupitelstvu a příslušným rozpočtovým a kontrolním orgánům.
- Schvalování rozpočtu – státní rozpočet schvaluje poslanecká sněmovna a rozpočet obce zastupitelstvo.
- Plnění a kontrola – orgány, které sestavovaly rozpočet zodpovídají i za jejich plnění. Kontroluje se průběžně ale i na konci rozpočtového období. V ČR má Nejvyšší kontrolní úřad na starost kontrolu hospodaření státního rozpočtu.
- Závěrečný účet – je sestavován po skončení rozpočtového období. Obsahuje skutečný přehled plnění příjmů a plnění výdajů státu (obce). U obce sestavují závěrečný účet finanční odbor a rada obce. Návrh závěrečného účtu musí být zveřejněn nejpozději 15 dní před projednáním v zastupitelstvu obce. Občané se mohou k závěrečnému účtu vyjádřit písemně nebo přímo na zasedání zastupitelstva. (Peková, a další, 2008)

Pokud není návrh rozpočtu schválen před začátkem rozpočtového období pak stát či obec hospodář podle rozpočtového provizoria. Návrh rozpočtu i jeho následné plnění je dle zásady publicity veřejně publikováno. (Peková, a další, 2008)

3.3.2 Struktura územního rozpočtu

Rozpočet obce se sestavuje na jedno rozpočtové období, většinou shodné s kalendářním rokem, a rozděluje se obvykle na dvě části – běžný a kapitálový. Takto sestavený rozpočet poskytuje podklad pro přehlednější analýzu, která poukazuje, na co jsou vynakládány daňové a nedaňové příjmy. (Provazníková, 2015)

Běžný rozpočet by měl být vyrovnaný a je bilancí běžných příjmů a výdajů, které se zpravidla každoročně opakují. V případě, že příjmy jsou nižší než výdaje dochází k deficitu. (Provazníková, 2015)

Tabulka 1 - Schéma běžného rozpočtu

Příjmy	Výdaje
Daňové: <ul style="list-style-type: none">- svěřené daně- sdílené daně- místní (a regionální) daně- správní poplatky (daně)	<ul style="list-style-type: none">- všeobecné veřejné služby (veřejná správa apod.)- veřejný pořádek (policie, hasiči, apod.)- vzdělání
Nedaňové: <ul style="list-style-type: none">- uživatelské poplatky za služby- příjmy z pronájmu majetku- příjmy od vlastních neziskových organizací- zisk z podnikání- ostatní	<ul style="list-style-type: none">- péče o zdraví (veřejné zdravotnictví apod.)- bydlení- komunální služby- na podnikání- ostatní běžné výdaje (nahodilé, placené pokuty, apod.)
Přijaté transfery: <ul style="list-style-type: none">- běžné dotace ze státního rozpočtu- běžné dotace ze státních fondů- od územních rozpočtů- ostatní běžné příjmy (nahodilé, přijaté dary, sankce, apod.)	<ul style="list-style-type: none">- placené úroky- běžné dotace jiným rozpočtům
Sakdo – přebytek	Saldo - schodek

Zdroj: Vlastní zpracování dle PROVAZNÍKOVÁ 2015

Kapitálový rozpočet se skládá z příjmů a výdajů, které přesahují období delší než jeden rok. Tyto příjmy a výdaje jsou zejména na financování investičních potřeb, jsou jednorázové a neopakují se. Stav kapitálového rozpočtu může být vyrovnaný, tzv. příjmy = výdajům, přebytkový, tzv. příjmy > výdaje nebo deficitní, tzv. příjmy < výdaje. (Provažníková, 2015)

Tabulka 2 - Schéma kapitálového rozpočtu

Příjmy	Výdaje
<ul style="list-style-type: none"> - z prodeje majetku - kapitálové přijaté dotace z rozpočtové soustavy - příjmy z půjček apod. - příjmy z emise vlastních obligací - přebytek běžného rozpočtu - dary na investice apod. 	<ul style="list-style-type: none"> - na investice - kapitálové dotace jiným rozpočtům - na nákup obligací, akcií - poskytované střednědobé a dlouhodobé půjčky - splátky dříve přijatých půjček - krytí deficitu běžného rozpočtu

Zdroj: Vlastní zpracování dle PROVAŽNÍKOVÁ 2015

3.4 Příjmy

3.4.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy a poplatky jsou významnou částí příjmů obce, jelikož všechen finanční obnos z těchto příjmů je připisán do rozpočtu obce a ta s nimi může nadále hospodařit. Dané příjmy jsou zajišťovány dle platných zákonů, tzv. platí princip finanční autonomie. Ačkoli není státní mocí omezováno hospodaření s těmito příjmy, je z důvodu dluhových prostředků nad touto činností vykonáván státní dozor. (Marková, 2000)

Daňové příjmy upravuje zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým fondům. Tento zákon určuje daně, jejichž celý výnos plyne přímo do rozpočtů obcí, tzv. **svěřené daně**. Dále také vymezuje podíl na celostátně vybraných daních, neboli **sdílených daní**, které jsou také příjmem do obecního rozpočtu.

Svěřené (výlučné) daně

Tyto daně se v České republice jako daně, jejichž výnos plyne do rozpočtu obce, na jejímž území byly vybrány. Pokud tedy obec zvýší počet poplatníků příslušné daně, může ovlivnit zvýšení svých příjmů.

Mezi svěřené (výlučné) daně patří:

- **daň z nemovitých věcí** – veškerý výnos této daně patří obci, na jejímž území se nachází.
- **daň z příjmů právnických osob** – pouze v takových případech, kdy je poplatníkem daná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby. (Zákon č. 243/2000 Sb.)

Sdílené daně

Sdílené daně se rozdělují mezi více rozpočtů – obecního, krajského a státního. Zákon určuje přesná procenta, podle kterých se celostátně vybrané daně přerozdělují.

Mezi sdílené daně se řadí:

- **daň z přidané hodnoty** – podíl, který připadá obcím je 20,83 % z celostátního hrubého výnosu této daně;
- **daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti**, která je odváděna zaměstnavatelem jakožto plátcem daně podle zákona o daních z příjmů – podíl, který putuje obcím činí 22,87 % z celostátního hrubého výnosu daně;
- **daň z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby** – podíl, který připadá obcím je 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně;
- **daň z příjmů fyzických osob z podnikání** – podíl, který připadá obcím je 23,58 % z 60 % celostátního hrubého výnosu daně;
- **daň z příjmů právnických osob** – podíl, který připadá obcím je 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně. (Zákon č. 243/2000 Sb.)

Místní poplatky

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích ve znění pozdějších předpisů dává obcím pravomoc stanovit výši jednotlivých poplatků, ale jen ve vymezených intervalech. Celkový výnos z poplatků náleží obci, ovšem tento finanční obnos tvoří zanedbatelnou část jejích příjmů. (Marková, 2000)

Místními poplatky jsou například:

- poplatky ze psů;
- poplatky za lázeňský nebo rekreační pobyt;
- poplatky za užívání veřejného prostranství;
- poplatky ze vstupného;
- poplatky z ubytovacích kapacit;
- poplatky za povolení vjezdu motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst;
- poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj;
- atd. (Zákon č. 565/1990 Sb.)

Správní poplatky

Správní poplatky jsou stanoveny zákonem č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, dle kterého je stanoveno jejich vyměrování a vybírání prováděné správními orgány. Tyto poplatky jsou vybírány za správní úkony, které municipality vykonávají v rámci přenesené působnosti. Sazby za provedené výkony jsou na celém území ČR jednotné avšak náklady na správní úkony se mohou v různých obcích lišit. (Peková, a další, 2008)

3.4.2 Nedaňové příjmy

Obce mají u těchto příjmů větší možnost ovlivnit jejich výši. Nedaňové příjmy totiž nevyplývají ze zákonem daných povinností, ale z činností obce a jejího rozhodnutí nebo jí zřizovaných organizací. Jejich charakter je jednorázový a nenávratný. Mezi nedaňové příjmy patří zejména příjmy z majetku, příjmy z vlastního podnikání, uživatelské poplatky, sankční pokuty a nebo také příjmy z mimorozpočtových fondů. (Peková, a další, 2008)

Příjmy z majetku

Nejvýznamnějšími jsou příjmy plynoucí z majetku, který vlastní obec. Municipality musí zajistit správné a efektivní hospodaření s majetkem, proto musí provádět podrobnou finanční analýzu ke zjištění výhodnosti prodeje či pronájmu obecního majetku. Ve většině případů je pro obec výhodnější majetek pronajímat, jelikož jí může přinést pravidelné příjmy, ze kterých je možné pokrýt běžné výdaje obce. (Žehrová, a další, 2014)

Příjmy z vlastního podnikání

Tradiční zdroj obecních rozpočtů. V poslední době jejich význam roste a stávají se tak významným zdrojem pro financování místních potřeb. Do této skupiny patří zisky z municipálních podniků, jejichž výše se odvíjí od velikosti poplatku, který je účtován na provedené služby. Také do této skupiny patří podíly na zisku u podniků, v nichž má obec majetkový vklad. Obec se při majetkovém vkladu do podnikání jiných subjektů vystavuje podnikatelskému riziku. (Provazníková, 2015)

Uživatelské poplatky

Uživatelské poplatky se používají na financování běžných a opakujících se potřeb. Principem těchto poplatků je prospěch ze spotřeby smíšených veřejných statků. Pro municipality mají značný význam, jelikož právě obce poskytují občanům většinu služeb. Patří sem např. vodné, stočné, svoz a likvidace komunálního odpadu, užívání hromadné dopravy, sportovní, kulturní a rekreační sporty aj. (Provazníková, 2015)

Ostatní nedaňové příjmy

Do této skupiny příjmů lze zařadit ostatní nedaňové příjmy, které plynou do rozpočtu obce. Mezi ně patří např. příjmy z mimorozpočtových fondů územní samosprávy, které se využívají především na financování nahodilých akcí, dále sem patří sdružené prostředky, které slouží k financování veřejných služeb, a dále také veřejné sbírky a dary. (Žehrová, a další, 2014)

3.5 Výdaje

Nejčastěji dělíme výdaje podle **ekonomického hlediska**. Dle tohoto hlediska se výdaje dělí na běžné a kapitálové.

Běžnou částí rozpočtu jsou **běžné výdaje**, ze kterých se financují běžné a pravidelně se opakující potřeby. Tyto výdaje se ve většině případů nazývají jako neinvestiční nebo provozní výdaje a jsou určeny především na platy zaměstnanců, nákup vody, paliv a energie, materiálů, služeb a sociální dávky.

Kapitálové výdaje se používají k financování dlouhodobých a běžně se neopakujících potřeb, které mají jednorázový charakter a přesahují období jednoho rozpočtového roku. Ve většině případů jsou nazývány jako investiční výdaje. (Provazníková, 2015)

Dalším hlediskem, podle kterého dělíme výdaje, je **rozpočtové plánování**. Toto hledisko člení výdaje na plánové a neplánované a je důležitým prostředkem pro bilancování mezi příjmy a výdaji při sestavování návrhu územního rozpočtu.

Plánované výdaje jsou střednědobé, běžně se opakující a charakterizovány jako výdaje, které je možné přesně naplánovat. Jsou jimi např. výdaje na financování provozu škol, výdaje na provoz a platy zaměstnanců obecního úřadu, výdaje na učební pomůcky, aj.

Neplánované výdaje jsou charakterizovány jako výdaje nahodilé a jejich vznik a výši nelze předvídat nebo jakkoliv naplánovat. Mezi tyto výdaje patří např. finanční podpory z rozpočtu obce poskytované občanům při živelních pohromách, výdaje způsobené nahodilými událostmi, sankční výdaje aj. (Peková, a další, 2008)

Podrobnější pohled na vývoj výdajů rozpočtů poskytuje hledisko **rozpočtové skladby**. Rozpočtová skladba dělí výdaje na běžné a kapitálové. Současně však využívá i dělí výdajů na **nenávratné** a **návratné**. (Peková, a další, 2008)

Výdaje lze členit i dle **charakteru infrastruktury**. Toto hledisko dělí výdaje na ekonomickou infrastrukturu a sociální infrastrukturu.

Do **ekonomické infrastruktury** patří výdaje běžné i kapitálové, ale stanovené na výrobní účely. Jsou jimi např. výdaje na výstavbu a údržbu veřejného prostranství,

veřejných komunikací, vodovodů, parků, kanalizací veřejného osvětlení, ale i některé dotace a půjčky soukromému subjektu na podporu podnikání v obci, aj.

Do **sociální infrastruktury** patří běžné i kapitálové výdaje na vzdělání a péči o zdraví, výdaje na provoz sociálního zařízení, na sociální peněžní transfery. (Provazníková, 2015)

V neposlední řadě lze výdaje členit podle funkcí **veřejných financí**. Toto hledisko člení výdaje na alokační, stabilizační a redistribuční.

Do **alokačních výdajů** se zařazují především výdaje na uhrazení ztráty obecních podniků a výdaje obcí na nákup služeb.

Stabilizační výdaje využívá obec při nákupu služeb od soukromých firem a působí tak na celou poptávku, což vede k růstu pracovních příležitostí a stabilní zaměstnanost.

Redistribuční výdaje jsou běžnými výdaji, ale nemají tak značný rozsah. Mezi ně patří např. příspěvky na nájemné sociálně slabším skupinám obyvatel, výdaje na doplňkové mimořádné sociální výpomoci a dávky aj. Redistribuční výdaje plní jen doplňkovou funkci, protože velká část sociálních dávek je poskytována občanům ze státního rozpočtu. (Peková, a další, 2008)

4 Vlastní práce

První část vlastní práce charakterizuje vybrané obce spolu s jejich historií a zajímavostmi. Město Třebíč a městys Okříšky leží v Kraji Vysočina ve vzájemné vzdálenosti cca 10 km a byly vybrány k vyhodnocení hospodaření z hlediska osobních vazeb na tyto obce.

Nejdůležitější částí této kapitoly je analýza hospodaření a financování obou obcí za sedmileté období, konkrétně v letech 2010-2016. Analýza vychází z podkladů, které byly poskytnuty jednotlivými městskými úřady. Hlavními materiály byly závěrečné účty města Třebíč a městyse Okříšky v letech 2010-2016 a výkazy pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávních celků. Tato část obsahuje vývoj hospodaření za jednotlivé roky a podrobný rozbor jednotlivých příjmů a výdajů každé obce.

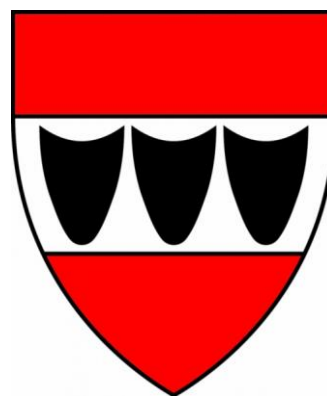
Poslední část obsahuje vyhodnocení anketního šetření, jehož úkolem bylo zjistit, jaké je povědomí občanů o rozpočtech daných obcí, a jak jsou s jeho nakládáním spokojeni.

4.1 Charakteristika měst

4.1.1 Třebíč

Třebíč je město památek UNESCO, které leží na západě Moravy, v jihovýchodním cípu kraje Vysočina a jejím středem protéká řeka Jihlava. Počátky města jsou spjaty s benediktinským klášterem, který byl založen moravskými knížaty už v roce 1101. Město Třebíč se pyšní bohatou historií, díky které mohou návštěvníci obdivovat mnoho cenných památek. Nejvýznamnější z nich jsou zapsány na prestižním seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO, jsou jimi bazilika sv. Prokopa, židovská čtvrť a židovský hřbitov.

Obrázek 3 - Znak města

Zdroj: visittrebic.eu, 2011

Město a jeho okolí však nenabízí jen historické a kulturní krásy, ale i podmínky pro relaxaci a aktivní odpočinek v podobě turistiky či cykloturistiky v malebné a čisté přírodě. (Třebíč, 2017)

Historie

Začátky města Třebíč sahají do roku 1101, kdy zde moravská knížata Litold Znojemský a Oldřich Brněnský založila benediktinský klášter. Od této doby se město stalo důležitým hospodářským, správním, politickým a kulturním těžištěm jihozápadní Moravy.

Zhruba v polovině 13. století se benediktinský konvent rozhodl přistavit novou klášterní budovu a románsko-gotickou basiliku, která dnes nese jméno Panny Marie a sv. Prokopa. Třebíčská basilika přečkala nepřízeň osudu a v této době je považována za jednu z nejcennějších staveb tohoto typu. Velmi brzy po založení byla Třebíč jmenována za město, což potvrzuje nejstarší listina z r. 1277. V roce 1335 udělil Třebíči povolení opevnit se hradbami Karel IV. s Janem Lucemburským. Tyto hradby chránily město až do 18. století, kdy ztratily vojenský význam a bránily dalšímu rozvoji města. Jejich zbytky jsou však viditelné dodnes.

Město bylo v roce 1468, za válek mezi Jiřím z Poděbrad a Matyášem Korvínem, téměř zničeno a původní gotická podoba vzala za své. Po četných požárech nebyla zachována ani renesanční Třebíč, o to větší cenu mají dva zachráněné renesanční domy – Františkovský (Malovaný) a Ráblův (Černý).

Řadou dalších významných změn prošla Třebíč v 19. století, kdy vybojovalo české měšťanstvo vítězný zápas se zámožnější a vlivnější německou menšinou o vládu nad městem. Dalším záslužným činem bylo postavení nižšího slovanského gymnázia v r. 1871 a gymnazijní budovy v r. 1889. Město změnilo v 19. století výrazně svůj vzhled a rozrostla se tu průmyslová výroba.

Ve 20. století prožívalo město osudy venkovského okresního města. Ze stavebních činností stojí za pozornost secesní evangelický kostel na Bráfově třídě (r. 1910), pravoslavný chrám sv. Václava a Ludmily na Gorazdově náměstí a z průmyslových objektů kubistická budova UP závodů v Domcích.

Aktuálně tvoří ekonomické zázemí Třebíče tradiční obory – průmysl obuvnický, strojírenský a dřevozpracující a také jedno z novějších odvětví – jaderná energetika. (Třebíč, 2017)

Památky UNESCO

V roce 1991 podepsalo bývalé Československo mezinárodní Úmluvu o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví a od té doby bylo na Seznam světového dědictví UNESCO zapsáno již 12 míst z České republiky, z toho 3 místa přímo v Třebíči. Jsou jimi Bazilika sv. Prokopa a židovská čtvrť spolu s židovským hřbitovem.

Bazilika sv. Prokopa

Bazilika sv. Prokopa byla budována od 30. let 13. století jako součást benediktinského kláštera. Bazilika svým románským slohem je řazena ke skvostům středověkého stavitelství evropského významu. Opatská kaple nabízí i nejstarší dochované nástěnné malby. Po východní části baziliky se nachází krypta, která patří k jejím nejcennějším částem. Strop podpírá 50 sloupů a každý z nich má originálně zdobenou hlavici.

Židovská čtvrť

Toto místo je jediným dokladem židovské kultury mimo území Izraele, které je zapsané na seznam Unesco. Ve čtvrti se nachází 123 dochovaných staveb, mezi které patří známá Přední a Zadní synagoga, rabinát, chudobinec, židovská radnice, nemocnice a škola. V této době slouží Zadní synagoga jako koncertní a výstavní síň.

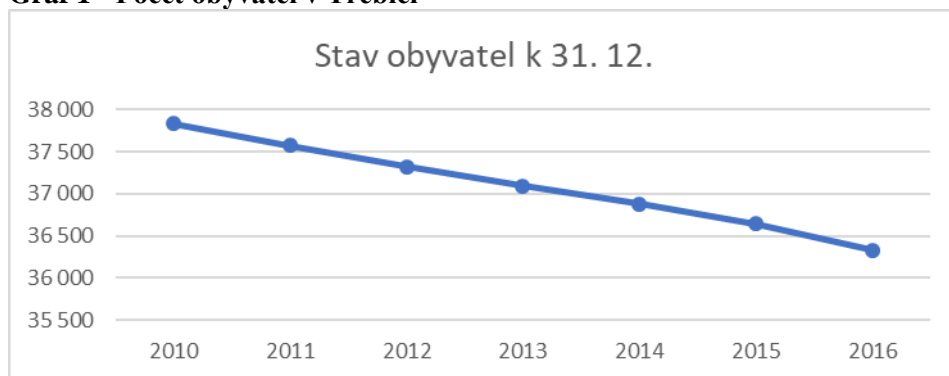
Židovský hřbitov

Třebíčský židovský hřbitov je jedním z nejzachovalejších a největších židovských hřbitovů v České republice. Jde zde postavena 3 000 náhrobků a pohřbeno zhruba 11 000 lidí na rozloze 11 722 m². Nejstarší židovský náhrobek je datován k roku 1625. V areálu se nachází také památník obětí holocaustu a památník padlých židovských vojáků z 1. světové války.

Obyvatelstvo

Na grafu níže lze vidět výrazně upadající trend počtu obyvatel v Třebíči. Jde především o stále se zvyšující počet vystěhovalých, kdy odchází především mladí lidé za práci nebo studenti do větších měst, kde zůstávají i po dokončení studia.

Graf 1 - Počet obyvatel v Třebíči

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

4.1.2 Okříšky

Okříšky jsou městysem, který leží přibližně 10 km severozápadně od Třebíče a 25 km jihovýchodně od Jihlavy. Součástí Okříšek je i vesnice a katastrální území Nové Petrovice. Důležitým milníkem pro obec bylo zavedení železničního uzlu mezi Jihlavou, Brnem a Znojmem.

V Okříškách se nachází také pobočka strojírenské firmy Fraenkische, jenž je významným hráčem na místním trhu práce.

Okříšky mají své obvodní středisko Policie ČR, zdravotní středisko i kino. Co se týče sportovního vyžití, je zde vybudován zimní a fotbalový stadion i tenisové kurty.

V roce 2017 figurovala obec v soutěži Vesnice roku, kde získala cenu zlatou cihlu v Programu obnovy venkova za vzorové stavby ve vsi. Toto ocenění si zasloužila především díky nové hasičské zbrojnici. Dále se pyšní také diplomem za moderní informační a knihovnické služby. (Okříšky, 2007)

Obrázek 4 - Znak městyse Okříšky

zdroj: okrisky.cz, 2010

Historie

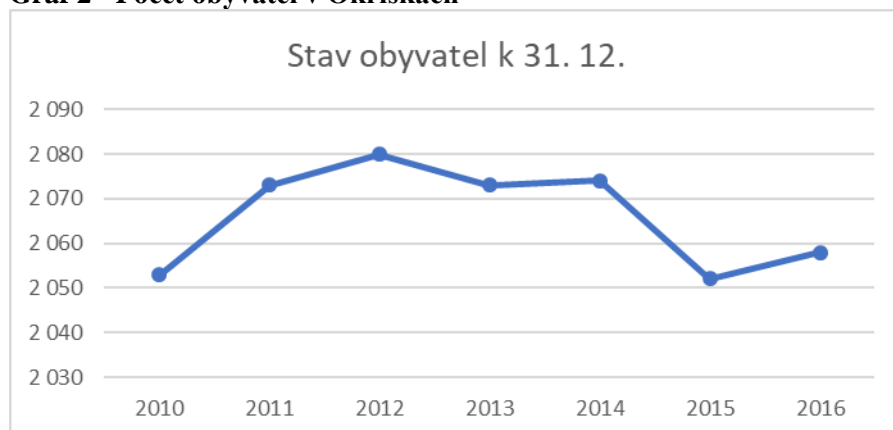
Obec Okříšky vznikla již před rokem 1371, kdy se datuje první písemná zpráva. V tomto roce vystavil markrabě Jan Jindřich testament, ve kterém rozdělil markraběcí majetek mezi své tři syny. Janu Soběslavovi připadlo zboží rokštejnské, hrad s několika vesnicemi včetně Okříšek, tehdy zvaných „Ockrziessicze“. Archeologické nálezy z poslední doby z okolí zámku však poodhalují, že osídlení tu bylo o sto let starší. V dochovaných dokumentech od 15. století se Okříšky vyskytují různě psané, od 18. století už však nesli velice moderní název Okříško. V roce 1751 byly Okříšky koupeny a připojeny k brtnickému panství Collalty. Po vzniku ČSR se ustálil název Okříšky.

Nejvýznamnější památkou je zámek, jenž prošel v roce 2009 rekonstrukcí. Zámek je sídlem úřadu městyse. Během rekonstrukce došlo k objevení renesančních sgrafit, s motivy mořských panen, jenž nemají na Moravě obdoby. Za návštěvu jistě stojí i kostel Jména Panny Marie. (Okříšky, 2007)

Obyvatelstvo

Z grafu níže je zřejmé, že nejvyšší počet obyvatel v Okříškách byl v roce 2012 a výrazně poklesl v roce 2015 a to především z důvodu, že byl za sledované období největší počet zemřelých a vystěhovaných.

Graf 2 - Počet obyvatel v Okříškách

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

4.2 Vývoj hospodaření města Třebíč v letech 2010-2016

Tato podkapitola je zaměřena na posouzení hospodaření města Třebíč v letech 2010 - 2016. Nejdůležitější a nejjednodušší prezentací toho, jak města a obce hospodaří se svým rozpočtem je bezesporu souhrn celkových příjmů a výdajů. Z porovnání těchto dvou veličin vychází saldo rozpočtu, které nám podává základní informace o hospodaření města s veřejnými finančními prostředky.

Saldo rozpočtu vzniká jako rozdíl mezi celkovými příjmy a celkovými výdaji. Město hospodaří efektivně pokud celkové příjmy převažují nad celkovými výdaji a rozpočet je tzv. přebytkový. Naopak k neefektivnímu hospodaření města dochází tehdy, pokud celkové výdaje převažují nad celkovými příjmy. V případě, že se příjmy a výdaje rovnají je rozpočet tzv. vyrovnaný.

Tabulka níže uvádí vývoj hospodaření města Třebíč ve sledovaném období. Zpravidla se na začátku roku sestavuje rozpočet jako vyrovnaný, avšak na konci roku je převážně schodkový nebo přebytkový.

Tabulka 3 - Vývoj hospodaření města Třebíč v letech 2010-2016 (v tis. Kč)

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Příjmy	776 427	729 907	573 740	590 411	660 799	696 835	666 636
Výdaje	869 786	856 375	537 865	576 582	645 058	665 115	595 274
Saldo	-93 359	-126 468	35 875	13 829	15 741	31 720	71 362

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Třebíč

Saldo rozpočtu města Třebíč ve sledovaném období je převážně kladné. Pouze roky 2010 a 2011 sahají do velkých záporných čísel. Především pak v roce 2011 dosahoval rozpočet schodku až -126 468 tis. Kč. V následujících letech už město Třebíč začalo lépe hospodařit s veřejnými finančními prostředky a rozpočet byl přebytkový. Největší přebytkový rozpočet byl v posledním sledovaném roce, tedy v roce 2016, kdy saldo dosahovalo do výše 71 362 tis. Kč.

Nejvyšší přebytkový rozpočet města Třebíč

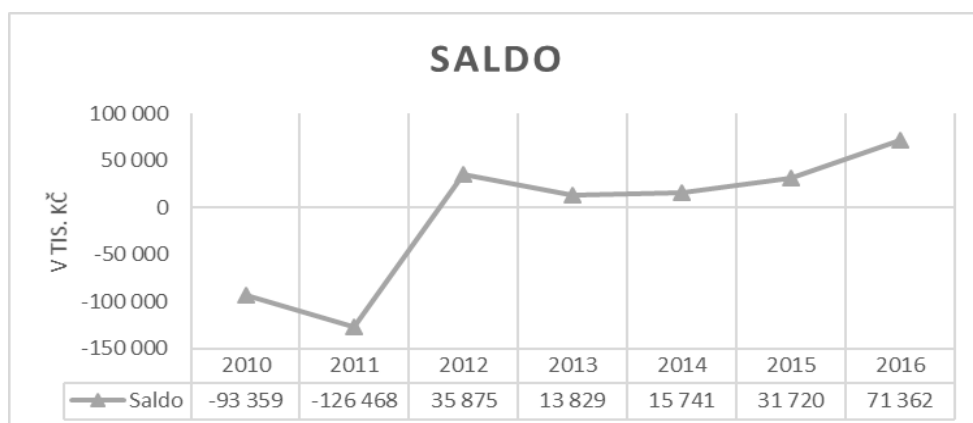
Tabulka vývoje hospodaření města Třebíč ve sledovaném období jasně poukazuje na nejvyšší přebytkový rozpočet v posledním roce, tedy v roce 2016. Je tedy patrné, že příjmy přesahují výdaje a to konkrétně o 71 362 tis. Kč. Oproti předchozímu roku došlo k markantnímu snížení výdajů a to o 10,5 %, což vedlo k vyššímu kladnému saldu. Ke snížení došlo u provozních výdajů na rozvoj a územní plánování města, na sociální věci a na školství a kulturu. Investiční výdaje mají, stejně jako provozní, klesající tendenci oproti předcházejícímu roku a to především z toho důvodu, že v roce 2015 mělo město Třebíč velké investiční výdaje do silnic a jiných pozemních komunikací obce. Dále v roce 2015 probíhaly rekonstrukce některých předškolních a školních zařízení, do kterých město investovalo finanční prostředky. Výše zmíněné investiční výdaje v předcházejícím roce měly tedy za následek patrný rozdíl mezi výdaji v roce 2015 a 2016.

Nejvyšší schodkový rozpočet města Třebíč

Dle výše uvedené tabulky je zřejmé, že nejvyššího schodkového rozpočtu dosáhlo město Třebíč v roce 2011, kdy získalo výrazně nižší příjmy oproti předchozímu roku, přesněji o 46 520 tis. Kč. Největší ztrátovou položkou jsou přijaté neinvestiční dotace, které poklesly zhruba o 26 003 tis. Kč. Naopak výdaje zůstaly poměrně ve stejné výši jako předchozí rok, poklesly nepatrně o 13 411 tis. Kč. Poměrně vysoké zůstaly investiční výdaje, které město Třebíč vyčíslilo celkem na 201 434 tis. Kč, což tvoří cca 34 % celkových výdajů za rok 2011. Největší investicí města v tomto roce byla výstavba tělocvičny u Základní školy Horka-Domky, která ve skutečnosti dosáhla výše 34 617 tis. Kč, což předčilo očekávání města o 65 %. Další významnou investicí je zrenovování stoky podél řeky Jihlavy, která byla vyčíslena na 21 500 tis. Kč a také investice do regenerace sídliště Boroviny ve výši 17 171 tis. Kč. Tyto velké investice značně zasáhly do výdajů a zároveň do deficitního hospodaření města Třebíč.

Na uvedeném grafu č. 3 je vidět vývoj salda města Třebíč ve sledovaném období, které má vzrůstající tendenci a od roku 2012 se nepohybuje v záporných číslech.

Graf 3 - Saldo města Třebíč 2010 - 2016

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Třebíč

4.2.1 Analýza příjmů města Třebíč v letech 2010 – 2016

Tato část navazuje na předešlou kapitolu a zabývá se celkovými příjmy obce v každém roce sledovaného období. Dle teorie je známo, že se příjmy dělí dle skladby do čtyř rozpočtových tříd:

- Daňové příjmy,
- Nedaňové příjmy,
- Kapitálové příjmy,
- Přijaté dotace.

Výši příjmů těchto jednotlivých tříd za sledované roky obsahuje níže uvedená tabulka č. 4.

Tabulka 4 - Struktura příjmů města Třebíč v letech 2010 – 2016 (v tis. Kč)

Příjmy	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Daňové příjmy	388 322	381 676	395 985	440 312	455 663	471 355	504 835
Nedaňové příjmy	41 679	38 903	22 229	18 118	20 984	22 504	19 043
Kapitálové příjmy	16 349	17 484	18 988	10 072	25 701	10 959	27 834
Přijaté dotace	330 077	291 844	136 538	121 909	158 451	192 017	114 924
Celkové příjmy	776 427	729 907	573 740	590 411	660 799	696 835	666 636

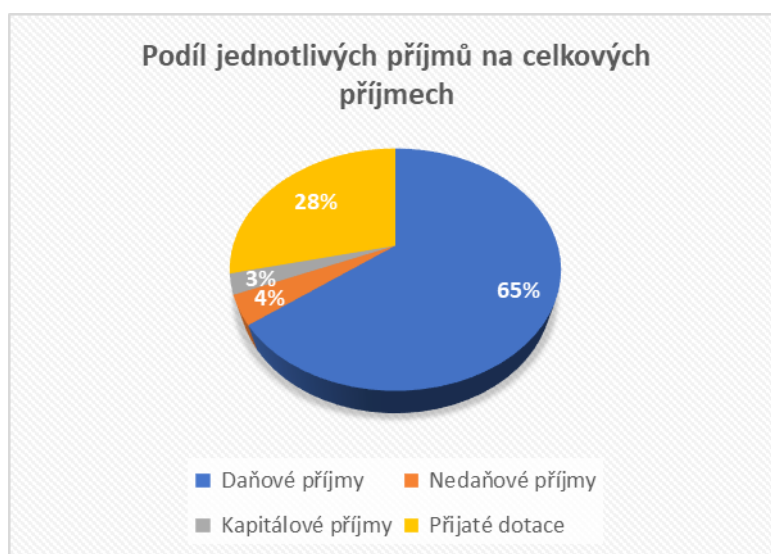
Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Třebíč

Z tabulky vyplývá, že největším podílem na příjmech municipality ve sledovaném období jsou daňové příjmy a přijaté dotace, přičemž daňové příjmy mají neustále rostoucí trend. Je to převážně z toho důvodu, že se v daném období výše sazby některých daní zvedly, stejně tak jako místní a správní poplatky a občané tak odvádí vyšší peněžní prostředky do rozpočtu obce.

Naopak přijaté transfery mají spíše klesající tendenci. Město Třebíč ve svém rozpočtu dělí přijaté dotace na dotace provozní a investiční. Z pravidla dotace provozní mají větší podíl na této položce a nejvíce peněžních transferů do rozpočtu obce přichází přímo ze státního rozpočtu.

Nedaňové příjmy a kapitálové příjmy na rozdíl od výše jmenovaných netvoří tak významnou položku v celkových příjmech.

Graf 4 - Podíl jednotlivých příjmů na celkových příjmech obce Třebíč

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Třebíč

Výše uvedený graf znázorňuje podíl jednotlivých příjmů, dle rozpočtové struktury, na celkových příjmech za dané sledované období. Je tedy jasně vidět, jak jsou daňové příjmy pro město Třebíč významné, jelikož tvoří až 65 % celkových příjmů. Dalším důležitým zdrojem municipality jsou přijaté transfery, které tvoří 28 % celkových zdrojů a nejdůležitějším poskytovatelem těchto příjmů je stát. Na grafu lze také vidět, jak malými složkami celkových příjmů jsou nedaňové příjmy a kapitálové příjmy, jejichž výše

se pohybuje okolo 3-4 %. Celkové příjmy města Třebíč jsou tedy z 93 % tvořeny daňovými příjmy a přijatými transfery. Příjmy celkem za sledované období dosahují výše 4 694 755 tis. Kč.

4.2.1.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy jsou nejdůležitější a největší položkou celkových příjmů všech obcí. Tato položka je rozdělena do tří částí a to: daně, místní poplatky a správní poplatky. Dle výše uvedené teorie je zřejmé, že daně dělíme dále na svěřené a sdílené, přičemž u daní svěřených jde celý výnos do rozpočtu obce a u daní sdílených pouze stanovené procento z celkového výnosu. Mezi daně svěřené je zahrnuta daň z nemovitých věcí a daň z příjmů právnických osob. Do daní sdílených je zahrnuta daň z přidané hodnoty, která tvoří největší část celkových daňových příjmů, daň z příjmů FO a PO, aj.

Níže uvedená tabulka č. 5 rozděluje daňové příjmy dle rozpočtové struktury města Třebíč ve sledovaném období.

Tabulka 5 - Daňové příjmy města Třebíč v letech 2010 – 2016 (v tis. Kč)

Daň. Příjmy	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Daně	347 895	340 284	347 149	379 015	394 246	410 837	439 889
-svěřené daně	23 342	25 654	29 477	26 728	24 872	32 409	27 849
-sdílené daně	324 553	314 630	317 672	352 287	369 374	378 428	412 040
Místní poplatky	25 737	26 096	35 454	45 360	45 212	45 347	48 718
Správní poplatky	14 690	15 296	13 382	15 937	16 205	15 171	16 228
Celkem	388 322	381 676	395 985	440 312	455 663	471 355	504 835

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů města Třebíč

Z tabulky výše je patrné, že daňové příjmy mají ve sledovaném období poměrně rostoucí charakter. Jak již bylo výše zmíněno, největší položkou daňových příjmů jsou samotné daně a to především daně sdílené, které samostatně tvoří zhruba 81 % z celkových daňových příjmů. Je to způsobeno zejména daní z přidané hodnoty, která každoročně tvoří

velkou část těchto zdrojů. Za sledované období činí daň z přidané hodnoty cca 39 % z celkových daňových příjmů. I přesto, že svěřené daně jdou celým svým výnosem do rozpočtu obce, na rozdíl od daní sdílených, tvoří každoročně pouze cca 7 % všech vybraných daní.

Tabulka č. 5 poukazuje na mírný pokles vybraných daní v roce 2011 oproti roku 2010 a to o 7 611 tis. Kč. Tento pokles byl zaznamenán převážně u daně z příjmů OSVČ a u daně z příjmů právnických osob. V ostatních letech daně meziročně rostly, především v roce 2013 nastal velký skok oproti roku 2012 v dani z přidané hodnoty, kdy došlo ke zvýšení o 27 181 tis. Kč. Důvodem byla především novela zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, která začala platit od 1.1.2013, a ve které došlo ke zvýšení základní sazby z 20 % na 21 % a snížené sazby z 14 % na 15 %.

Místní poplatky

Tyto poplatky tvoří zhruba 9 % z celkových daňových příjmů města Třebíč. Největší položkou místních poplatků obce jsou poplatky za svoz komunálních odpadů, které tvoří cca 75 % celkových místních poplatků za sledované období. V roce 2012 došlo k markantnímu nárůstu místních poplatků o 9 358 tis. Kč, což bylo způsobeno významným nárůstem odvodů za výherní hrací přístroje, které stále zaznamenávají meziroční růst. Důvodem bylo schválení novely zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, Pro srovnání je třeba uvést, že v počátku sledovaného období výše těchto odvodů za výherní hrací přístroje činila 2 052 tis. Kč, kdežto v posledním sledovaném roce, tedy v roce 2016, činila výše odvodů 20 691 tis. Kč.

Správní poplatky

Správní poplatky se pohybují okolo 4 % z celkových daňových příjmů za sledované období. Poplatky, které jsou předmětem správních poplatků jsou vymezeny zákonem č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích. Tyto poplatky měly ve sledovaném období proměnlivý charakter a není zde zaznamenán rostoucí nebo klesající trend.

4.2.1.2 Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy, na rozdíl od daňových příjmů a přijatých transferů, nejsou tak významnou položkou v celkových příjmech města Třebíč. Nedaňové příjmy jsou rozděleny do čtyř složek a to - příjmy z majetku, příjmy z vlastního podnikání, uživatelské poplatky a ostatní nedaňové poplatky.

Tabulka 6 – Nedaňové příjmy města Třebíč v letech 2010 – 2016 (v tis. Kč)

Nedaň. Příjmy	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Příjmy z majetku	15 919	13 510	1 265	1 196	760	437	253
Příjmy z vlastního podnikání	1 310	1 913	2 362	2 077	1 952	2 475	2 358
Uživatelské poplatky	10 235	10 937	11 270	9 509	9 507	10 125	10 355
Ostatní nedaňové poplatky	14 215	12 543	7 332	5 336	8 765	9 467	6 077
Celkem	41 679	38 903	22 229	18 118	20 984	22 504	19 043

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Třebíč

Dle výše uvedené tabulky č. 6 lze konstatovat, že nedaňové příjmy během sledovaného období měly klesající tendenci. Na počátku období, tedy v roce 2010 – 2011 mělo město vysoké příjmy z pronájmu majetku, které už v roce 2012 byly minimální. Důvodem je, že město přestalo pronajímat svůj majetek a v některých případech došlo i k prodeji majetku.

Nejvyšší položkou jsou každoročně uživatelské poplatky, které tvoří skoro 40 % z celkových nedaňových příjmů obce. Nejvíce uživatelských poplatků město Třebíč vybere na poplatcích za parkovací automaty a dále za svoz komunálních odpadů.

Velkou část ostatních nedaňových poplatků tvoří také sankční platby přijaté od jiných subjektů, což značí především pokuty městské policie a pokuty z dopravního úseku.

4.2.1.3 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy jsou nejmenší položkou z celkových příjmů, ale přesto jejich nezanedbatelnou součástí. Níže uvedená tabulka č. 7 znázorňuje členění kapitálových příjmů na dvě položky a to příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy. Položka příjmy z prodeje dlouhodobého majetku obsahuje: příjmy z prodeje pozemků, příjmy z prodeje ostatních nemovitostí, příjmy z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku a ostatní příjmy z dlouhodobého majetku. Položka ostatní kapitálové příjmy obsahuje: přijaté investiční dary a ostatní investiční příjmy.

Tabulka 7 - Kapitálové příjmy města Třebíč v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)

Kapitálové příjmy	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Příjmy z prodeje dlouh. majetku	16 187	16 978	18 719	10 072	25 521	10 926	27 700
Ostatní kapitálové příjmy	162	506	269	0	180	33	134
Celkem	16 349	17 484	18 988	10 072	25 701	10 959	27 834

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Třebíč

Výše uvedená tabulka ukazuje, že kapitálové příjmy mají ve sledovaném období proměnlivý charakter. Například v roce 2013 byla výše těchto příjmů pouze 10 073 tis. Kč na rozdíl od roku 2016, kdy tato výše činila až 27 834 tis. Kč. Tento velký rozdíl je ovlivněn příjmy z prodeje pozemků, které v roce 2013 činily pouze 2 601 tis. Kč, kdežto v posledním roce až 12 314 tis. Kč, což je skoro pětinašobek. Dalším důvodem byl nárůst položky příjmy z prodeje ostatních nemovitostí, která v roce 2013 dosáhla výše 7 473 tis. Kč, kdežto v posledním sledovaném roce dosáhla výše 15 318 tis. Kč.

Dominantní položkou těchto příjmů jsou jednoznačně příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, které tvoří až 99 % z celkových kapitálových příjmů, z toho velkou část tvoří příjmy z prodeje pozemků a z prodeje ostatních nemovitostí.

Ostatní kapitálové příjmy jsou jen doplňující položkou, která obsahuje převážně investiční dary a jiné příjmy. Tyto zdroje tvoří pouze 1 % z celkových kapitálových příjmů. V tabulce č. 7 je vidět, že v roce 2013 byla tato položka dokonce nulová.

4.2.1.4 Přijaté transfery

Přijaté transfery jsou druhým největším zdrojem celkových příjmů města Třebíč. Přijaté dotace se rozdělují na investiční a neinvestiční a jsou poskytovány vždy za nějakým účelem. V obou případech jsou vždy největší položkou dotace ze státního rozpočtu.

Do neinvestičních přijatých transferů dále patří například neinvestiční dotace od krajů, neinvestiční dotace od jiných obcí, neinvestiční dotace z všeobecné pokladní správy, neinvestiční dotace ze státních fondů aj.

Do investičních přijatých transferů dále patří investiční dotace ze státních fondů, investiční dotace od krajů, investiční dotace od regionálních rad, aj.

Tabulka 8 - Přijaté transfery města Třebíč v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)

Přijaté transfery	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Neinvestiční přijaté transfery	290 561	264 558	83 928	70 904	90 451	92 930	77 387
z toho ze SR	208 946	246 115	16 730	15 482	35 666	78 513	60 632
Investiční přijaté transfery	39 516	27 286	52 610	51 005	68 000	99 088	37 537
z toho ze SR	31 347	19 286	9 559	35 437	51 261	48 533	18 901
Celkem	330 077	291 844	136 538	121 909	158 451	192 018	114 924

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Třebíč

V tabulce č. 8 lze vidět, že v roce 2010 a 2011 byly celkové přijaté transfery výrazně vyšší než v letech následujících, a to konkrétně neinvestiční přijaté transfery. Je to způsobeno tím, že v těchto letech dostávalo město Třebíč výrazné dotace na sociální služby, přičemž od roku 2012 přešla tato agenda na Úřady práce. Šlo konkrétně o tyto dotace:

- Transfery na příspěvek na péči podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
 - v roce 2010: 159 058 tis Kč.
 - v roce 2011: 142 500 tis. Kč

- Transfery na dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky zdravotně postiženým občanům, příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobu
 - v roce 2010: 36 080 tis. Kč
 - v roce 2011: 42 000 tis. Kč

Z tabulky výše je zřejmé, že větší část přijatých transferů tvoří převážně neinvestiční přijaté dotace, a to ze 72 % z celkových přijatých transferů. Největší vliv na přijaté dotace má samozřejmě stát, který ovlivňuje celkové přijaté dotace až z 65 %. Podílí se jak na neinvestičních přijatých dotacích, tak na investičních.

4.2.2 Analýza výdajů města Třebíč v letech 2010 – 2016

Výdaje jsou opačnou stranou rozpočtu obce. V první řadě jsou děleny dle rozpočtové skladby na běžné a kapitálové. Běžné výdaje jsou neinvestiční a pravidelně se opakující skupinou. Oproti tomu kapitálové výdaje jsou investiční a ve většině případů jednorázové.

Tabulka 9 - Výdaje města Třebíč v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)

Výdaje	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Běžné	649 487	654 941	423 052	413 559	438 063	462 701	457 242
Kapitálové	220 299	201 434	114 813	163 023	206 995	202 414	138 032
Celkem	869 786	856 375	537 865	576 582	645 058	665 115	595 274

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Třebíč

Ve výše uvedené tabulce lze vidět, že celkové výdaje města Třebíč mají ve sledovaném období proměnlivý charakter. Na začátku daného období, tedy v letech 2010 a 2011 byly celkové výdaje výrazně vyšší oproti rokům následujícím. Pokles z roku 2012 oproti roku 2011 je velmi výrazný a činí až 231 889 tis. Kč. Jak je z tabulky patrné, jde převážně o pokles v běžných výdajích. Je to způsobeno tím, jak už bylo zmíněno u neinvestičních přijatých transferů, že v roce 2010 a 2011 mělo město Třebíč na starost vyplácení příspěvků na sociální péči. V roce 2012 došlo v rámci Sociální reformy I k převedení této agendy z obcí na Úřady práce ČR.

Tabulka 10 - Výdaje města Třebíč dle odvětví v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bezpečnost státu a právní ochrana	23 379	22 305	24 493	23 863	24 247	25 240	25 146
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	168 274	160 830	107 841	99 332	145 240	176 231	118 874
Služby pro obyvatelstvo	308 055	308 394	247 667	301 847	311 747	266 219	258 008
Sociální věci a politika zaměstnanosti	215 474	204 524	15 000	12 378	16 754	35 574	24 391
Všeobecná veřejná správa a služby	149 979	156 510	139 064	135 421	143 294	157 688	163 956
Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	4 626	3 812	3 800	3 741	3 776	4 163	4 899
Celkem	869 786	856 375	537 865	576 582	645 058	665 115	595 274

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Třebíč

Tabulka č. 10 dělí výdaje města Třebíč dle odvětví do šesti skupin, přičemž se nerozlišují běžné a kapitálové výdaje. Lze vidět, že nejvyšší položkou těchto výdajů je skupina „Služby pro obyvatelstvo“, která tvoří až 42 % z celkových výdajů za sledované období. Nejvíce peněžních výdajů jde v této skupině do podskupiny „Bydlení, komunální služby a územní rozvoj“ a také do „Vzdělávání a školské služby“.

Největší skok ve sledovaném období zaznamenaly Sociální věci a politika zaměstnanosti, kdy v roce 2010 a 2011 dosahovaly k 200 000 tis. Kč a v roce 2013 výrazně klesly na 15 000 tis. Kč. Jak už bylo zmíněno výše, došlo k Sociální reformě I, kdy se agenda vyplácení příspěvků na sociální péči převedla z obcí na Úřady práce ČR.

Podrobnější rozbor výdajů následuje v další podkapitole, kdy dělíme výdaje dle jednotlivých odborů v rámci běžných a kapitálových výdajů.

4.2.2.1 Běžné výdaje

Z tabulky č. 9 je zřejmé, že běžné výdaje jsou větší součástí celkových výdajů. Jedná se až o 74 % z celkových výdajů města Třebíč za sledované období. Níže uvedená tabulka ukazuje dělení běžných výdajů obce dle odborů.

Tabulka 11 - Běžné výdaje města Třebíč v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)

Běžné výdaje	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Odbor správy majetku a investic	63 729	51 185	29 683	20 286	25 535	28 673	34 117
Odbor výstavby	33 986	5	6	3	4	3	8
Odbor rozvoje a územního plánování	1 269	666	1 622	3 415	5 079	5 975	2 854
Odbor sociálních věcí	193 737	184 368	1 136	1 559	4 544	5 511	4 001
Školství a kultura	86 347	88 196	88 552	83 329	94 248	102 694	86 348
Komunální služby	72 931	78 761	69 918	67 280	62 481	23 206	19 101
Finanční	34 418	37 672	39 928	36 356	37 009	44 506	39 719
Městská policie	20 965	19 714	20 862	21 535	22 098	24 078	25 037
Odbor kanceláře vedení města	125 108	114 270	100 911	101 669	111 743	113 604	118 439
Odbor informatiky	12 949	14 862	8 304	9 100	8 737	9 046	10 257
Životní prostředí	4 048	4 127	3 921	3 942	3 800	42 497	46 061
Odbor dopravy	0	53 968	40 653	47 343	45 548	48 768	53 506
Odbor správy provozu	0	7 147	17 556	17 742	17 237	14 140	17 794
Celkem	649 487	654 941	423 052	413 559	438 063	462 701	457 242

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Třebíč

Z výše uvedené tabulky lze vyčíst jisté vývoje jednotlivých provozních výdajů, které jsou v následujících odstavcích rozebrány.

V první řadě je to Odbor výstavby, který v roce 2010 činil 33 986 tis. Kč a naopak v roce 2011 výrazně klesl na 5 tis. Kč a v tomto rozmezí se pohyboval i v následujících letech. Tato změna je způsobena tím, že v roce 2010 ještě obsahoval tento odbor výdaje na výstavbu a údržbu silnic a silniční dopravy. V roce 2011 však došlo k oddělení těchto běžných výdajů a byl založen samostatný Odbor dopravy, kde se v následujících letech tyto výdaje soustřeďují.

Další výraznou změnu ve sledovaném období zaznamenal Odbor sociálních věcí, který v roce 2010 činil 193 737 tis. Kč a v roce 2011 184 368 tis. Kč avšak v dalším roce výrazně klesl na 1 136 tis. Kč. Tento jev způsobila, jak už bylo řečeno výše, Sociální reforma I v roce 2012, která vedla k převedení agendy vyplácení příspěvků na sociální péči na Úřady práce ČR.

Výrazná změna nastala i v Odboru komunálních služeb, kdy se v letech 2010 – 2014 pohybovala okolo 60 – 78 tis. Kč a v roce 2015 nastal velký pokles na 23 206 tis. Kč. Naproti tomu Odbor životního prostředí zaznamenal v roce 2015 skokový vzrůst. Je tedy zřejmé, že v tomto roce došlo k přesunutí jistých komunálních služeb do Odboru životního prostředí. Jde především o položku Sběr a svoz komunálních odpadů a o položku péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň, které tvořily významnou část Odboru komunálních odpadů.

Další změnou došlo v roce 2011, kdy byl založen Odbor správy provozu. Do tohoto odboru směřovaly jisté výdaje z Odboru správy majetku a investic, který v roce 2010 činil 63 729 tis. Kč a v roce 2011 klesl na 51 185 tis. Kč a v dalším roce už výrazně na 29 683 tis. Kč. Naproti tomu Odbor správy provozu zaznamenává v těchto prvních třech letech postupný růst.

Ostatní, výše nezmíněné, odbory mají ve sledovaném období poměrně stabilní vývoj a nedošlo zde k žádným výrazným změnám.

4.2.2.2 Kapitálové výdaje

Z tabulky č. 9 je patrné, že kapitálové výdaje nejsou tak významné v poměru k celkovým výdajům, jsou ovšem významné z hlediska investic města. Tabulka níže rozřazuje kapitálové výdaje do jednotlivých odborů.

Tabulka 12 - Kapitálové výdaje města Třebíč v letech 2010 – 2016 (v tis. Kč)

Kapitálové výdaje	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
odbor správy majetku a investic	155 553	111 040	85 140	138 152	147 243	140 729	96 685
odbor rozvoje a územního plánování	4 802	3 489	2 677	5 501	1 504	603	857
odbor sociálních věcí	0	0	0	0	0	87	0
školství a kultura	753	265	269	248	153	543	163
komunální služby	5 128	18 528	1 905	729	2 823	823	1 362
finanční	45 174	24 430	4 186	5 932	4 300	8 301	9 240
městská policie	567	950	2 085	1 150	835	448	378
odbor kanceláře vedení města	0	1 858	492	0	1 754	234	0
odbor informatiky	7 360	14 389	1 835	1 427	0	7 667	12 160
životní prostředí	962	0	65	27	0	0	0
odbor dopravy	0	23 244	14 243	8 949	47 199	40 793	16 256
odbor správy provozu	0	3 241	1 916	908	1 184	2 186	931
celkem	220 299	201 434	114 813	163 023	206 995	202 414	138 032

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Třebíč

Kapitálové výdaje mají jednorázový charakter, nelze tak jednoznačně rozebrat jejich vývoj ve sledovaném období. Lze se ovšem zaměřit na jednotlivé velké investiční výdaje města Třebíč, které jsou rozebrány v dalších odstavcích.

V roce 2010 investovalo město Třebíč nejvíce finančních prostředků na výstavbu tělocvičny u Základní školy Horka Domky. Tato částka činila 24 977 tis. Kč. Další velká investice v tomto roce byla do regenerace panelového sídliště Horka Domky ve výši 21 579 tis. Kč. V roce 2010 došlo i k regeneraci sídliště Borovina a sídliště Františka Hrubína.

V roce 2011 pokračovala výstavba tělocvičny u ZŠ Horka Domky za 34 617 tis. Kč a stejně tak z roku 2010 pokračovala regenerace sídliště Borovina ve výši 17 171 tis. Kč. Další velké finanční prostředky, konkrétně 21 500 tis. Kč, Třebíč vynaložila na vybudování stoky podél řeky Jihlavy, která teče středem města.

V roce 2012 došlo k výraznému poklesu investičních výdajů, oproti předcházejícím rokům, jelikož došlo k dostavbě výše zmíněné tělocvičny a regeneraci sídliště. Nejvyšší investice je ve výši 18 700 tis. Kč do rekonstrukce severního zámeckého křídla.

Rok 2013 byl pro město, v rámci investic, významný především výstavbou Aquaparku Laguna. Tato investice dosáhla výše 46 657 tis. Kč. Dále bylo vynaloženo 31 736 tis. Kč na zateplení Základní školy Benešova a 19 368 tis. Kč na zateplení Základní školy Kpt. Jaroše.

V roce 2014 pokračovala dostavba Laguny ve výši 12 630 tis. Kč. Avšak největším výdajem tohoto roku jsou jednoznačně prvotní investice do Přestupního terminálu u vlakového nádraží, díky kterému došlo ke zkvalitnění dopravy města. Ty dosahovaly výše 37 741 tis. Kč. Dále se pak začala realizovat výstavba Domu dětí a mládeže v části Borovina za 26 291 tis. Kč. V tomto roce došlo i na investici do zateplení Základní školy Bartušková ve výši 27 374 tis. Kč.

V roce 2015 stále probíhala výstavba Přestupního terminálu ve městě Třebíč, což s sebou neslo i další významnou investici ve výši 35 753 tis. Kč. Po celé sledované období docházelo k revitalizaci a obnově části Třebíče – Boroviny a konkrétně prostranství BOPA. V tomto roce město investovalo do revitalizace 33 310 tis. Kč. Dále pak ve výši 27 301 tis. Kč došlo k zateplení Základní školy na ul. Na Kopcích a výměně oken.

V roce 2016, po dlouhém debatování nad návrhy, dospělo město k výkupům pozemků na výstavbu průmyslové zóny Rafaelova I. Tato zóna bude výhodná pro budoucí investory, jelikož je zde výborné napojení na D1. Investice do výkupů dosáhla výše 34 510 tis. Kč. Zároveň město upravilo křižovatku Jihlavská brána za 11 968 tis. Kč.

4.2.3 Monitoring města Třebíč

Monitoring města Třebíč je zaměřen na ukazatele, které přímo souvisí s hospodařením obce a monitorují finanční situaci města. Cílem monitoringu je kontrola hospodaření obce. Monitor je složen ze dvou hlavních ukazatelů, které nesmí dosahovat alarmujících hodnot.

- podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům
- celková (běžná) likvidita

Tyto ukazatele se mimo jiné nazývají SIMU ukazatele – soustavy informativních a monitorujících ukazatelů. Výpočet SIMU provádí každoročně Ministerstvo financí z finančních a účetních výkazů.

Pokud Ministerstvo financí ČR zjistí, že:

- ukazatel běžné likvidity je v daném roce v intervalu $<0;1>$
- a zároveň cizí zdroje k celkovým aktivům jsou v podílu vyšší než 25 %

budou obce ihned dopisem požádány o vysvětlení zjištěných hodnot a vyjádření zastupitelstva dané obce. (ČR, 2012)

Tabulka níže uvádí hodnoty dvou výše zmíněných ukazatelů monitoringu města Třebíč za sledované období.

Tabulka 13 - Monitoring města Třebíč

Ukazatelé monitoringu	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)	8,45	15,99	11,52	12,25	12,16	11,09	6,64
Celková (běžná) likvidita	1,65	1,96	2,67	2,7	3,03	3,76	2,93

Zdroj: Vlastní zpracování dle Účetní závěrky města Třebíč v letech 2010 – 2016

Tabulka č. 13 udává hodnoty monitorujících ukazatelů, které dosahují pozitivních výsledků a mají jistou rezervu k hraničním hodnotám Ministerstva financí. Poměrně znepokojující hodnoty zaznamenalo město v roce 2011, kdy se podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům pohyboval ve výši 15,99 % a celková likvidita byla 1,96. Naopak v roce 2016 Třebíč dosahovala nejvíce příznivých hodnot za sledované období u obou ukazatelů.

4.2.4 Míra soběstačnosti města Třebíč

Míru soběstačnosti města Třebíč vyjadřuje podíl vlastních a celkových příjmů za sledované období a značí, jak je obec soběstačná v oblasti přijatých transferů.

Tabulka 14 - Míra soběstačnosti města Třebíč

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Vlastní příjmy	446 350	438 063	437 202	468 502	502 348	504 818	551 712
Celkové příjmy	776 427	729 907	573 740	590 411	660 799	696 835	666 636
Míra soběstačnosti (v %)	57,49	60,02	76,20	79,35	76,02	72,44	82,76

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Třebíč

Míra soběstačnosti města Třebíč má ve sledovaném období, dle výše uvedené tabulky, poměrně velké rozpětí. Nejnižší hodnoty 57,49 % dosáhlo město v roce 2010, kdy přijaté dotace tvořily téměř 43 % z celkových příjmů. Naopak nejvyšší hodnoty 82,76 % dosáhla obec v roce 2016, což znamená, že přijaté dotace tvořily pouze cca ze 17,3 % celkové příjmy.

4.3 Vývoj hospodaření městyse Okříšky v letech 2010 – 2016

Tato kapitola je věnována posouzení hospodaření obce Okříšky v letech 2010 – 2016. Stejně tak jako u města Třebíč, i u tohoto městyse je k posouzení hospodaření nejdůležitější souhrn celkových příjmů a výdajů. Rozdílem těchto dvou veličin získáme tzv. saldo rozpočtu, díky kterému zjistíme základní informace o hospodaření obce s veřejnými finančními prostředky. Pokud celkové příjmy převyšují celkové výdaje, je saldo nazýváno jako přebytkové, což znamená, že obec se svými finančními prostředky hospodaří efektivně. Naopak pokud celkové výdaje převažují nad celkovými příjmy, je saldo nazýváno jako schodkové, což znamená, že obec se svými finančními prostředky hospodaří neefektivně. V případě, že se celkové výdaje rovnají celkovým příjmům, je rozpočet vyrovnaný.

Tabulka níže uvádí vývoj hospodaření městyse Okříšky ve sledovaném období 2010 – 2016. Na začátku roku se rozpočet sestavuje převážně jako vyrovnaný, na konci roku je však ve většině případů schodkový nebo přebytkový.

Tabulka 15 - Vývoj hospodaření městyse Okříšky v letech 2010 – 2016 (v tis. Kč)

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Příjmy	35 846,2	56 311,4	34 730,9	35 844,5	35 408,1	45 785,6	39 379,2
Výdaje	27 757,9	53 956,3	32 555,5	31 825,2	35 864,6	39 326,4	33 213,3
Saldo	8 088,3	2 355,1	2 175,4	4 019,3	-456,5	6 459,2	6 165,9

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů městyse Okříšky

Dle tabulky č. 15 lze konstatovat, že po celé sledované období 2010 – 2016, mimo jednoho roku, dosahoval městys Okříšky kladného salda. Pouze v roce 2014 bylo saldo rozpočtu schodkové, kdy kleslo na hodnotu -465,5 tis. Kč. V roce 2015 už však obec hospodařila se svými finančními prostředky efektivněji a dosáhla přebytku 6 459,2 tis. Kč. V podobné výši se pohyboval přebytek i v následujícím roce 2016. Ovšem největšího přebytku dosáhly Okříšky v prvním sledovaném roce, tedy v roce 2010. Tento přebytek dosahoval výše 8 088,3 tis. Kč. V roce 2011 však došlo k výraznému propadu zhruba o 5 733,2 tis. Kč, který se v roce 2012 ještě prohloubil.

Nejvyšší přebytkový rozpočet městyse Okříšky

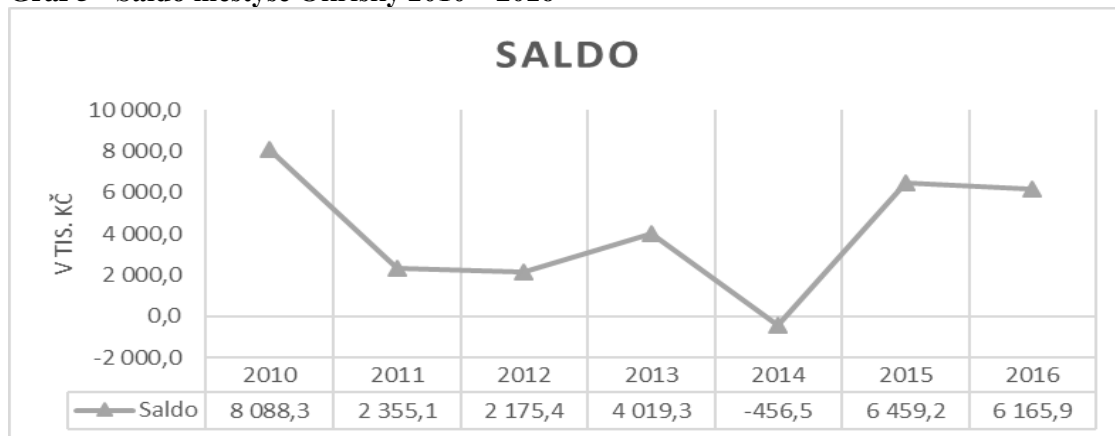
Z tabulky vývoje hospodaření městyse Okříšky je patrné, že nejvyšší přebytkový rozpočet dosáhla obec v prvním roce sledovaného období, tedy v roce 2010. Tzv. rozdíl mezi příjmy a výdaji byl ve výši 8 088,3 tis. Kč. V tabulce lze vidět, že v tomto roce měly Okříšky nejnižší výdaje za celé sledované období. Oproti následujícímu roku měly podstatně nižší výdaje na předškolním a školním zařízení, což činí rozdíl ve výši 17 034 548 Kč. Ovšem v roce 2010 obec investovala značnou část, okolo čtyř milionů korun do odvádění a čištění odpadních vod.

Nejvyšší schodkový rozpočet městyse Okříšky

Nejvyššího schodku dosáhly Okříšky, dle tabulky č. 15, v roce 2014. Došlo tedy ke stavu, kdy výdaje převýšily příjmy, a to konkrétně o 456,5 tis. Kč. Oproti předchozímu roku, došlo ke zvýšení výdajů o 4 039,4 tis. Kč, přičemž příjmy klesly o 436,4 tis. Kč. Tento jev se pak projevil na deficitním výsledkovém rozpočtu obce Okříšky. V roce 2014 měla obec velké výdaje na školní zařízení, které byly ve výši 6 276 066 Kč, tedy zhruba o 3 mil. Kč více než v předcházejícím roce. Stejně tak ovlivnily výši celkových výdajů i výdaje na výstavbu a úpravu silnic, která byla v tomto roce 6 120 275 Kč, přičemž v roce předcházejícím to bylo zhruba o 5 mil. Kč méně. Dále byla značná část finančních prostředků vydána na výstavbu a úpravu sportovních zařízení v majetku obce, šlo o částku 1 235 588 Kč.

Graf níže znázorňuje vývoj salda obce Okříšky ve sledovaném období.

Graf 5 - Saldo městyse Okříšky 2010 – 2016

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů městys Okříšky

4.3.1 Analýza příjmů městyse Okříšky v letech 2010 – 2016

Tato podkapitola navazuje na předešlou kapitolu a zabývá se celkovými příjmy městyse Okříšky ve sledovaném období 2010 – 2016. Jak už bylo uvedeno u analýzy města Třebíče, tyto příjmy se dělí do čtyř hlavních tříd: daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery.

Výši příjmů těchto jednotlivých tříd za sledované roky obsahuje níže uvedená tabulka č. 16.

Tabulka 16 - Struktura příjmů městyse Okříšky v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)

Příjmy	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Daňové příjmy	16 509,4	16 470,7	17 338,4	22 684,0	23 344,9	25 078,3	28 592,2
Nedaňové příjmy	4 564,1	11 908,7	5 079,7	5 641,6	5 562,2	5 555,2	5 913,2
Kapitálové příjmy	2 959,8	1 191,1	4 253,9	204,1	217,4	6 590,0	1 897,4
Přijaté dotace	11 812,9	26 740,9	8 058,9	7 314,8	6 283,6	8 562,1	2 976,4
Celkové příjmy	35 846,2	56 311,4	34 730,9	35 844,5	35 408,1	45 785,6	39 379,2

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů městyse Okříšky

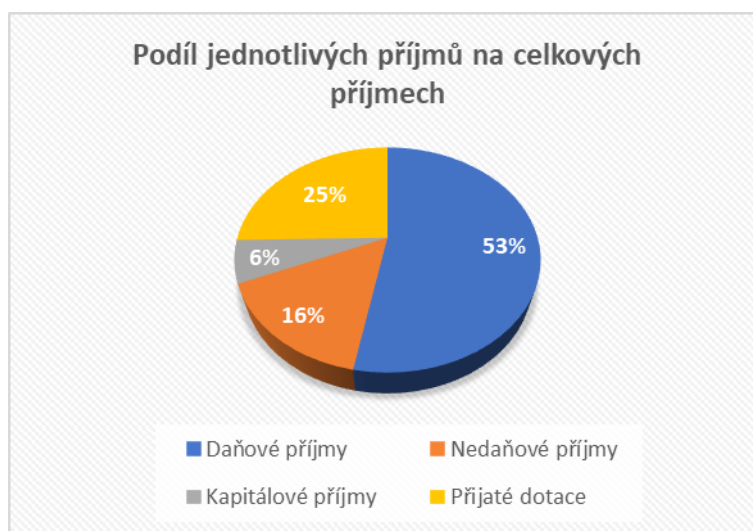
Z tabulky výše je zřejmé, že největší podíl na příjmech obce tvoří daňové příjmy. U daňových příjmů je ve sledovaném období zaznamenán stále rostoucí trend, což je způsobeno především zvýšením některých daní.

Naopak u přijatých dotací je trend spíše klesající. Městys Okříšky dělí přijaté dotace na provozní a investiční, přičemž provozní mají z pravidla větší podíl a nejvíce přijatých transferů přichází do rozpočtu obce ze státního rozpočtu.

Nedaňové příjmy se po celé sledované období pohybují zhruba ve stejné výši, vyjma roku 2011, kdy tato položka dosáhla až 11 908,7 tis. Kč. V tomto roce obec Okříšky přijala celkem 6 749,5 tis. z jiných veřejných rozpočtů jako příjmy z finančních výpůjček z předchozích let.

Nejmenší položkou rozpočtu městyse Okříšky jsou jednoznačně kapitálové příjmy a po většinu sledovaného období tak netvoří významnou položku.

Graf 6 - Podíl jednotlivých příjmů na celkových příjmech obce Okříšky

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů městyse Okříšky

Výše uvedený graf znázorňuje, dle rozpočtové struktury, podíl jednotlivých příjmů na celkových příjmech za dané sledované období. Dle tohoto znázornění je patrné, že daňové příjmy dominují v celkových příjmech obce Okříšky a tvoří tak více jak polovinu přijatých peněžních prostředků, konkrétně tedy 53 %, což představuje celkem 150 017,9 tis. Kč. Druhým nejdůležitějším zdrojem městyse jsou přijaté dotace, které tvoří až 25 % z celkových zdrojů a největším poskytovatelem těchto příjmů je stát. Za sledované období dosáhla hodnota přijatých transferů celkem 71 749,6 tis. Kč. Důležitou položkou jsou u obce Okříšky také nedaňové příjmy, které tvoří 16 % z celkových přijatých peněžních prostředků, což představuje 44 224,7 tis. Kč za sledované období. Nejméně významnou položkou jsou kapitálové příjmy, které dosahují pouze 6 %. Celkové příjmy za sledované období dosahují výše 283 305,9 tis. Kč.

4.3.1.1 Daňové příjmy

Jak už bylo zmíněno v předchozí kapitole, daňové příjmy jsou nejdůležitější a největší položkou celkových příjmů všech obcí. Tato položka daňových příjmů je dělena do tří částí – daně, místní poplatky a správní poplatky. Samostatné daně dále dělíme na svěřené a sdílené. Svěřené daně charakterizuje fakt, že jde celý jejich výnos do rozpočtu obce, přičemž u daní sdílených jde pouze určené procento z celkového výnosu. Do daní svěřených patří daň z nemovitých věcí a daň z příjmů právnických osob. Největší část daní sdílených tvoří daň z přidané hodnoty, dále je zahrnuta například daň z příjmů PO a FO, aj.

Tabulka níže rozděluje daňové příjmy dle rozpočtové struktury městyse Okříšky ve sledovaném období.

Tabulka 17 - Daňové příjmy městyse Okříšky v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)

Daň. Příjmy	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Daně	15 075,8	15 195,4	16 000,7	20 885,5	21 662,7	23 330,8	26 775,1
-svěřené daně	4 976,2	4 921,3	5 757,8	6 445,8	6 391,5	6 848,3	8 928,2
-sdílené daně	10 099,6	10 274,1	10 242,9	14 439,7	15 271,2	16 482,5	17 846,9
Místní poplatky	1 252,1	1 134,9	1 174,4	1 348,5	1 202,7	1 190,2	1 215,2
Správní poplatky	181,5	140,4	163,3	450,0	479,5	557,3	601,9
Celkem	16 509,4	16 470,7	17 338,4	22 684,0	23 344,9	25 078,3	28 592,2

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů městyse Okříšky

Z tabulky výše je zřejmé, že daňové příjmy mají jednoznačný rostoucí charakter v průběhu sledovaného období. Nárůst daňových příjmů v roce 2016 oproti roku 2010 je 12 082,8 tis. Kč. Dominantní položkou daňových příjmů jsou samostatné daně, které tvoří 92,6 %. Významnou složkou daní jsou především daně sdílené, které tvoří ze 68 % jejich výši, což je způsobeno zejména daní z přidané hodnoty, která dosahuje až 39 % z celkových daňových příjmů. Svěřené daně jsou oproti daním sdíleným nižší položkou, i přesto, že jejich hodnota jde pouze do rozpočtu obce.

V tabulce č. 17 je také zaznamenán rostoucí trend samostatných daní, jak daní sdílených, tak daní svěřených. Největší skok ovšem nastal mezi rokem 2012 a 2013, kdy došlo ke zvýšení sdílených daní až o 4 196,8 tis. Kč, což bylo zapříčiněno zvýšením daně z přidané hodnoty. Od 1. 1. 2013 začala platit novela zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve které došlo ke zvýšení základní sazby z 20 % na 21 % a snížené sazby ze 14 % na 15 %.

Místní poplatky

Tato položka má poměrně stálý charakter po celé sledované období 2010 - 2016. Místní poplatky se podílí na celkových daňových příjmech obce Okříšky z cca 6 %. Největší

položkou jsou jednoznačně poplatky za svoz komunálních odpadů, které dosahují do výše 6 814 tis. Kč za celé sledované období, tudíž tvoří až 80 % z celkových místních poplatků.

Správní poplatky

Nejméně významnou položkou jsou správní poplatky, které dosahují pouze do výše necelých 2 % celkových daňových příjmů za celé sledované období. Tyto poplatky jsou předmětem správních poplatků a jsou vymezeny zákonem č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích. V průběhu sledovaného období nastalo významné navýšení správních poplatků v roce 2013, což způsobila změna výše zmíněného zákona.

4.3.1.2 Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy tvoří celkové příjmy obce Okříšky z 16 % a jsou tak druhou nejnižší položkou. I přesto jsou pro městys velice významné. Nedaňové příjmy jsou děleny do čtyř položek – příjmy z majetku, příjmy z vlastního podnikání, uživatelské poplatky a ostatní nedaňové poplatky.

Tabulka 18 – Nedaňové příjmy městyse Okříšky v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)

Nedaň. Příjmy	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Příjmy z majetku	2 379,6	2 518,6	2 369,3	2 845,6	2 493,4	1 975,7	1 997,1
Příjmy z vlastního podnikání	1 737,5	1 751,8	2 092,5	2 470,6	2 636,7	2 926,0	3 372,1
Uživatelské poplatky	295,5	241,7	75,6	7,0	51,0	0,0	15,5
Ostatní nedaňové poplatky	151,5	7 396,6	542,3	318,4	381,1	653,5	528,5
Celkem	4 564,1	11 908,7	5 079,7	5 641,6	5 562,2	5 555,2	5 913,2

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů městyse Okříšky

Nedaňové příjmy zaznamenaly ve sledovaném období poměrně stálý trend, kromě roku 2011, kdy se tyto příjmy zdvojnásobily. Tento výkyv je důvodem toho, že obec přijala částku 6 876,7 tis. Kč jako finanční vypořádání předchozích let od jiných veřejných rozpočtů.

Nejvyššími položkami těchto příjmů jsou jednoznačně příjmy z majetku a příjmy z vlastního podnikání, které společně tvoří 76 % celkových nedaňových příjmů. Konkrétně příjmy z pronájmu ostatních nemovitostí a jejich částí jsou každoročně největší složkou nedaňových příjmů.

Nejnižší položkou těchto příjmů jsou také uživatelské poplatky od obyvatelstva, které jsou pro obec poměrně nevýznamné, jelikož v obci nefigurují žádné parkovací automaty apod. Ostatní nedaňové poplatky jsou tvořeny především přijatými sankčními platbami od jiných subjektů, pod které spadají například pokuty z dopravního úseku.

4.3.1.3 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy jsou z pravidla nejmenší položkou z celkových příjmů v rozpočtu obcí. Tabulka uvedená níže představuje členění kapitálových příjmů na dvě složky – příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy. Obsahem složky příjmy z prodeje dlouhodobého majetku jsou příjmy z prodeje pozemků, příjmy z prodeje ostatních nemovitostí, příjmy z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku a ostatní příjmy z dlouhodobého majetku. Ostatní kapitálové příjmy nejsou pro obec tolik významné.

Tabulka 19 - Kapitálové příjmy městyse Okříšky v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)

Kapitálové příjmy	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Příjmy z prodeje dlouh. majetku	2 954,1	1 191,1	3 803,9	184,1	217,4	6 535,0	1 897,4
Ostatní kapitálové příjmy	5,7	0,0	450,0	20,0	0,0	55,0	0,0
Celkem	2 959,8	1 191,1	4 253,9	204,1	217,4	6 590,0	1 897,4

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů městyse Okříšky

Z tabulky č. 19 je patrné, že u kapitálových příjmů nelze jednoznačně určit trend v průběhu sledovaného období, jelikož jde o příjmy, které mají jednorázový charakter.

Například v roce 2015 dosáhly kapitálové příjmy výše celkem 6 590 tis. Kč, což bylo způsobeno významným prodejem ostatních nemovitostí a jejich částí ve výši

6 315,4 tis. Kč. Naopak v roce 2013 dosáhly Okříšky nejnižších kapitálových příjmů za celé sledované období, tedy 204,1 tis. Kč. V tomto roce obec neprodávala svůj majetek tak, jako v letech předchozích, což ovlivnilo celkovou výši kapitálových příjmů. Dominantní položkou těchto příjmů jsou jednoznačně příjmy z prodeje ostatních nemovitostí a jejích částí.

Ostatní kapitálové příjmy jsou, v tomto případě, pro obec pouze doplňující položkou. Jak lze vidět v tabulce, v roce 2011, 2014 a 2016 dosáhly tyto příjmy nulových hodnot. Mírný skok nastal v roce 2012, kdy tuto položku navýšily přijaté transfery na pořízení dlouhodobého majetku v částce 450 tis. Kč.

4.3.1.4 Přijaté transfery

Přijaté dotace jsou druhým největším zdrojem celkových příjmů městyse Okříšky. Tyto transfery jsou vždy poskytovány za nějakým účelem a rozdělují se na investiční a neinvestiční. V obou případech jsou vždy největší položkou dotace ze státního rozpočtu.

Do investičních přijatých dotací patří investiční dotace ze státních fondů, investiční dotace ze státního rozpočtu, investiční dotace od krajů, investiční dotace od regionálních rad, aj.

Do neinvestičních přijatých dotací patří neinvestiční dotace ze státních fondů, neinvestiční transfery od krajů, neinvestiční dotace od jiných obcí, neinvestiční dotace z všeobecné pokladní správy aj.

Tabulka 20 - Přijaté transfery městyse Okříšky v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)

Přijaté transfery	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Neinvestiční přijaté transfery	10 265,1	15 844,3	4 313,0	4 194,6	3 906,2	4 304,2	2 976,4
z toho ze SR	3 840,8	4 064,0	3 242,1	3 255,0	3 127,0	3 686,2	2 617,7
Investiční přijaté transfery	1 547,8	10 896,6	3 745,9	3 120,2	2 377,4	4 257,9	0,0
z toho ze SR	1 547,8	10 896,6	3 501,1	2 970,0	2 359,3	3 689,4	0,0
Celkem	11 812,9	26 740,9	8 058,9	7 314,8	6 283,6	8 562,1	2 976,4

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů městyse Okříšky

V tabulce č. 20 lze vidět, že v roce 2010 a 2011 byly celkové přijaté transfery vyšší než v letech následujících, konkrétně neinvestiční přijaté dotace. Je to způsobeno tím, že v těchto letech nejsou přijaté transfery v rámci Závěrečných účtů konsolidovány a jsou zde tak započítány i převody z vlastních fondů, které následně ovlivňují i výdaje městyse Okříšky. V roce 2010 jde tak o částku 5 474,2 tis. Kč a v roce 2011 o částku 10 662,1 tis. Kč.

V roce 2011 dosáhly přijaté transfery do výše až 26 740,9 tis. Kč, což je o 14 928 tis Kč více než v předchozím roce 2010. V tomto roce totiž obec obdržela 10 011,7 tis. Kč v rámci ostatních investičních přijatých transferů ze státního rozpočtu, což využila na celkovou rekonstrukci místní základní školy.

4.3.2 Analýza výdajů městyse Okříšky v letech 2010 – 2016

Výdaje jsou opačnou stranou rozpočtu obce. V první řadě jsou děleny dle rozpočtové skladby na běžné a kapitálové. Běžné výdaje jsou neinvestiční a pravidelně se opakující skupinou. Oproti tomu kapitálové výdaje jsou investiční a ve většině případů jednorázové.

Tabulka 21 - Výdaje městyse Okříšky v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)

Výdaje	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Běžné	24 645,6	34 742,1	22 847,7	19 990,7	20 721,8	22 010,6	21 827,0
Kapitálové	3 112,3	19 214,2	9 707,8	11 834,5	15 142,8	17 315,8	11 386,3
Celkem	27 757,9	53 956,3	32 555,5	31 825,2	35 864,6	39 326,4	33 213,3

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů městyse Okříšky

Výše uvedená tabulka ukazuje, že celkové výdaje městyse Okříšky ve sledovaném období mají proměnlivý charakter. Je také patrné, že běžné výdaje obce tvoří převážně výdaje běžné a to z 65 %.

V roce 2011 dosáhly výdaje nejvyšší hodnoty a to 53 956,3 tis. Kč, což je o 26 198,4 tis. Kč více než v předchozím roce. Tento rozdíl je způsoben tím, že v roce 2011 obec investovala 15 726,8 tis. Kč na celkovou rekonstrukci místní základní školy. Dále městys investoval 4 478,7 tis. Kč do rekonstrukce mateřské školy. V tomto roce

Okříšky také převedly výrazně vyšší částku do vlastních fondů v rozpočtech územní úrovně a to zhruba o 5 187,9 tis. Kč.

Celkové výdaje dosáhly vysoké hodnoty i v roce 2015, kdy došlo k navýšení převážně kapitálových výdajů. V tomto roce obec investovala celkem 15 605,3 tis. Kč do výstavby budov.

Tabulka 22 - Výdaje městyse Okříšky dle odvětví v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bezpečnost státu a právní ochrana	241,0	205,2	248,0	551,0	525,0	9 189,0	596,0
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	6 567,2	5 497,0	5 553,2	7 978,0	9 186,0	8 631,0	5 963,3
Služby pro obyvatelstvo	10 184,0	28 475,3	19 337,3	17 904,0	20 207,0	16 014,4	20 621,0
Sociální věci a politika zaměstnanosti	314,0	311,0	355,0	536,0	464,0	727,0	746,0
Všeobecná veřejná správa a služby	10 451,7	19 467,8	7 062,0	4 856,2	5 461,6	4 763,0	5 234,0
Zemědělství, lesní hospodářství a rybníkářství	0,0	0,0	0,0	0,0	21,0	2,0	53,0
Celkem	27 757,9	53 956,3	32 555,5	31 825,2	35 864,6	39 326,4	33 213,3

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů městyse Okříšky

Výše uvedená tabulka č. 22 dělí výdaje městyse Okříšky dle odvětví do šesti skupin. Z tabulky lze vidět, že největší položkou celkových výdajů jsou výdaje na služby pro obyvatelstvo, které tvoří až 52 % výdajů za celé sledované období. Tuto skupinu tvoří především výdaje na bydlení, komunální služby a územní rozvoj, dále na vzdělávání a školské služby a na ochranu životního prostředí. V roce 2011 dosáhly tyto služby pro obyvatelstvo až 28 475,3 tis. Kč, což je způsobeno tím, že městys investoval do velké rekonstrukce místní základní a mateřské školy, celkem za 20 205,5 tis. Kč.

Další významnou položkou celkových výdajů jsou výdaje za všeobecnou veřejnou správu a služby, které jsou vysoké především v letech 2010 a 2011. Tyto položky totiž nejsou v rámci Závěrečných účtů městyse Okříšky konsolidovány a zahrnují tak i převody vlastním fondům v rozpočtech územní úrovně. V roce 2010 jde o částku 5 474,2 tis. Kč

a v roce 2011 o částku 10 662,1 tis. Kč. Tato skupina ovšem zahrnuje především výdaje na činnost regionální a místní správy a výdaje na zastupitelstvo obce a volby.

Velkou část výdajů tvoří také skupina „Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství“, která je tvořena dopravou a vodním hospodářstvím. Nejvíce peněžních prostředků jde však na odvádění a čištění odpadních vod. Nejvyšší částky dosáhlo toto odvětví v roce 2014, kdy obec investovala do výstavby místních silnic, konkrétně částku 6 120 tis. Kč.

Dalším odvětvím je „Bezpečnost státu a právních ochrana“, pod které spadají výdaje na požární ochranu a integrovaný záchranný systém. V roce 2015 se tyto výdaje dostaly na vyšší částku 9 189 tis. Kč, které byly použity na rekonstrukci hasičské základny v obci Okříšky.

4.3.3 Monitoring městyse Okříšky

Stejně tak jako monitoring města Třebíč, tak i monitoring městyse Okříšky je zaměřen na ukazatele, které přímo souvisí s hospodařením obce a monitorují jeho finanční situaci. Monitor je složen ze dvou hlavních ukazatelů, které nesmí dosahovat alarmujících hodnot.

- podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům
- celková (běžná) likvidita

Tyto ukazatele se mimo jiné nazývají SIMU ukazatele a jejich cílem je kontrola hospodaření obce. Výpočet SIMU provádí každoročně Ministerstvo financí z finančních a účetních výkazů.

Pokud Ministerstvo financí ČR zjistí, že:

- ukazatel běžné likvidity je v daném roce v intervalu $<0;1>$
- a zároveň cizí zdroje k celkovým aktivům jsou v podílu vyšší než 25 %

budou obce ihned dopisem požádány o vysvětlení zjištěných hodnot a vyjádření zastupitelstva dané obce. (ČR, 2012)

Tabulka níže uvádí hodnoty dvou výše zmíněných ukazatelů monitoringu městyse Okříšky za sledované období.

Tabulka 23 - Monitoring městyse Okříšky

Ukazatelé monitoringu	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)	7,38	7,65	4,69	4,35	3,26	2,63	1,85
Celková (běžná) likvidita	2,49	2,47	4,45	3,28	3,86	3,86	4,51

Zdroj: Vlastní zpracování dle Účetní závěrky městyse Okříšky v letech 2010 - 2016

Dle výše uvedené tabulky č. 20 lze konstatovat, že sledovaný ukazatel, podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům, má ve sledovaném období klesající trend. Znamená to, že obci Okříšky rok od roku klesají cizí zdroje a naopak rostou celková aktiva, což je velice kladný výsledek. Nejvyšší podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům zaznamenala obec hodnotu 7,65 % v roce 2011 a nejnižší v roce 2016, kdy je hodnota 1,85 %.

Naopak celková (běžná) likvidita má ve sledovaném období poměrně rostoucí trend, což značí, že je schopna stále více splácet své závazky. Tzv. čím vyšší hodnota běžné likvidity, tím je pro obec menší riziko schopnosti tyto závazky splácet. Nejnižší likviditu městys zaznamenal v roce 2011, a to hodnotu 2,47. Nejvyšší hodnota celkové likvidity je zaznamenána v roce 2016 a to hodnota 4,51. Výsledky obou ukazatelů značí o dobré hospodárnosti městyse Okříšky.

4.3.4 Míra soběstačnosti městyse Okříšky

Míru soběstačnosti městyse Okříšky vyjadřuje podíl vlastních a celkových příjmů za sledované období a značí, jak je obec soběstačná v oblasti přijatých transferů.

Tabulka 24 - Míra soběstačnosti městyse Okříšky

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Vlastní příjmy	24 033,3	29 570,5	26 672,0	28 529,7	29 124,5	37 223,5	36 402,8
Celkové příjmy	35 846,2	56 311,4	34 730,9	35 844,5	35 408,1	45 785,6	39 379,2
Míra soběstačnosti (v %)	67,05	52,51	76,80	79,59	82,25	81,30	92,44

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů městyse Okříšky

Míra soběstačnosti městyse Okříšky se pohybuje poměrně ve velkém rozptylu. Nejnižší hodnoty dosáhla obec 52,51 % v roce 2011, což znamená, že zhruba ze 47,5 % tvořily

celkové příjmy přijaté dotace ze státního rozpočtu. Naopak nejvyšší hodnoty 92,44 % dosáhla obec v posledním sledovaném roce, což znamená, že přijaté dotace ze státního rozpočtu tvořily pouze cca ze 7,5 % celkové příjmy.

4.4 Srovnání vybraných ukazatelů

Tato podkapitola obsahuje srovnání vybraných ukazatelů města Třebíč a městyse Okříšky. K tomuto objektivnímu srovnání jsou hodnoty přepočítány na jednoho obyvatele, jakožto srovnatelnou základnu, jelikož obě obce mají významně odlišné velikosti příjmů a výdajů. U vybraných ukazatelů je sledován vývoj, avšak detailnější rozbor daných položek byl rozebrán výše.

Prvním srovnávaným a podstatným ukazatelem je počet obyvatel, dle kterého jsou přepočítány všechny hodnoty v této části.

Tabulka 25 - Komparace počtu obyvatel v letech 2010 - 2016

Obyvatelé	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Třebíč	38 156	37 836	37 575	37 324	37 095	36 880	36 641
Okříšky	2 057	2 053	2 073	2 080	2 073	2 074	2 052

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

V uvedené tabulce č. 25 lze už vidět diametrální rozdíl v počtu obyvatel. U města Třebíč je patrné, že počet obyvatel ve sledovaném období stále klesá. Tento jev je způsoben migrací obyvatel do větších měst za prací, přičemž jde převážně o mladší populaci. Městys Okříšky má proměnlivý trend v počtu obyvatel. V roce 2012 začal počet obyvatel narůstat, avšak v posledním sledovaném roce tento počet klesl pod hodnotu z roku 2010.

Tabulka 26 - Komparace celkových příjmů v letech 2010 – 2016 (v tis. Kč)

Příjmy	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Třebíč	20,35	19,29	15,27	15,82	17,81	18,89	18,19
Okříšky	17,43	27,43	16,75	17,23	17,08	22,08	19,19

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů a ČSÚ

Tabulka č. 26 porovnává celkové příjmy obou obcí za sledované období a přepočtené na jednoho obyvatele. Ukazatele u obou obcí mají poměrně proměnlivý charakter a není

zde výrazný rozdíl v celkových příjmech. V roce 2014 je ukazatel dokonce velice podobný, kdy město Třebíč dosáhlo 17 810 Kč a městys Okříšky 17 080 Kč celkových příjmů. Nejvyšší hodnoty dosáhla Třebíč hned v prvním roce a to 20 350 Kč. Naopak nejnižší hodnoty v roce 2012 a to 15 270 Kč, což je o 5 080 Kč méně. Tento výrazný pokles byl způsoben Sociální reformou I, která nastala v roce 2012 a města Třebíč se výrazně dotkla. Od roku 2012 pak nastává mírný nárůst do konce sledovaného období, přičemž klesá počet obyvatel. Městys Okříšky dospěl dle tabulky k nejvyšší hodnotě celkových příjmů v roce 2011, a to ve výši 27 430 Kč. Tento ukazatel však není zcela objektivní, jelikož v tomto roce obec neuváděla konsolidované hodnoty a je zde tak započítán příjem z vlastních fondů, který následně Okříšky odvedly. Nejnižších celkových příjmů dosáhla obec Okříšky hned v následujícím roce 2013, kdy dosáhla hodnoty 16 750 Kč. Rozdíl mezi nejnižšími a nejvyššími celkovými příjmy je tedy 10 680 Kč.

Tabulka 27 - Komparace daňových příjmů v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)

Daň. Příjmy	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Třebíč	10,18	10,09	10,54	11,80	12,28	12,78	13,78
Okříšky	8,03	8,02	8,36	10,91	11,26	12,09	13,93

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů a ČSÚ

Daňové příjmy v přepočtu na jednoho obyvatele mají v obou případech rostoucí charakter. V případě města Třebíč je tento růst přirozený, kdy zároveň klesá počet obyvatel. Třebíč měla v roce 2010 hodnotu daňových příjmů 10 180 Kč. Naproti tomu Okříšky měly na začátku sledovaného období o 2 150 Kč méně. V roce 2016 už Okříšky dosáhly vyšších daňových příjmů než město Třebíč, konkrétně o 150 Kč. V roce 2013 totiž došlo k významnému nárůstu daňových příjmů na jednoho obyvatele v obci Okříšky, kdy se hodnota oproti roku předcházejícímu zvýšila o 2 550 Kč, což bylo způsobeno změnou novely zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, která začala platit od 1. 1. 2013 a došlo zde k navýšení základní i snížené sazby daně z přidané hodnoty. Tato změna se projevila i v daňových příjmech města Třebíč, kde došlo k mírnému nárůstu, ovšem ne tak výrazně jako u obce Okříšky.

Tabulka 28 - Komparace nedaňových příjmů v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)

Nedaň. Příjmy	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Třebíč	1,09	1,03	0,59	0,49	0,57	0,61	0,52
Okříšky	2,22	5,80	2,45	2,71	2,68	2,68	2,88

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů a ČSÚ

Dle tabulky č. 28 má městys Okříšky výrazně vyšší nedaňové příjmy v přepočtu na jednoho obyvatele oproti městu Třebíč. V obou případech je ve sledovaném období mírně kolísavý trend. Nejvyšších nedaňových příjmů dosáhla obec Okříšky v roce 2011 a to 5 800 Kč. Obec Třebíč zaznamenala nejvyšší hodnoty těchto příjmů v roce 2010 a to hodnoty 1 090 Kč. Největší rozdíl je zaznamenán v roce 2011 ve výši 4 770 Kč.

Tabulka 29 - Komparace kapitálových příjmů v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)

Kapitál. Příjmy	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Třebíč	0,43	0,46	0,51	0,27	0,69	0,30	0,76
Okříšky	1,44	0,58	2,05	0,10	0,10	3,18	0,92

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů a ČSÚ

Kapitálové příjmy obou obcí mají ve sledovaném období proměnlivý charakter. Průměrně dosahuje město Třebíč hodnoty 490 Kč na obyvatele. Přičemž městys Okříšky dosahuje průměrně hodnoty 1 197 Kč na obyvatele. Nejvyšší hodnoty dosáhla obec Třebíč v roce 2014 a to 690 Kč, kdežto obec Okříšky dosáhla nejvyšší hodnoty v roce 2012 a to 2 050 Kč, což je o 1 360 Kč víc. Nejnížší kapitálové příjmy zaznamenaly Okříšky v roce 2013 i 2014, kdy dosáhly pouze 100 Kč. V roce 2013 dosáhla nejnížších kapitálových příjmů i Třebíč, a to hodnoty 270 Kč.

Tabulka 30 - Komparace přijatých dotací v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)

Přijaté dotace	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Třebíč	8,65	7,71	3,63	3,27	4,27	5,21	3,14
Okříšky	5,74	13,03	3,89	3,52	3,03	4,13	1,45

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů a ČSÚ

Dle výše uvedené tabulky nelze konstatovat žádný trend u přijatých dotacích. U obce Okříšky jsou zaznamenány velké hodnoty přijatých dotací v roce 2010 a 2011, tedy částky 5 740 Kč a 13 030 Kč, což je způsobeno tím, že hodnoty v Závěrečných účtech

městyse Okříšky nebyly konsolidovány a nebyly tak očištěny o převody z vlastních fondů v rozpočtech územní úrovně. Třebíč stejně tak, jako obec Okříšky, dosáhla největších přijatých dotací v roce 2010 a 2011, a to ve výši 8 650 Kč a 7 710 Kč. Nejméně přijatých dotací obdržely obce v posledním sledovaném roce, tedy v roce 2016, kdy Okříšky dosáhly pouze na 1 450 Kč na obyvatele a město Třebíč na 3 140 Kč na obyvatele.

Tabulka 31 - Komparace výdajů v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)

Výdaje	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Třebíč	22,80	22,63	14,31	15,45	17,39	18,03	16,25
Okříšky	13,49	26,28	15,70	15,30	17,30	18,96	16,19

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů a ČSÚ

V tabulce č. 31 je zaznamenán vývoj výdajů v přepočtu na jednoho obyvatele ve sledovaném období u obou obcí. Je nutné poznamenat, že hodnoty obce Okříšky v letech 2010 a 2011 nejsou vypovídající, jelikož jejich závěrečné účty pracovaly s nekonsolidovanými hodnotami, tudíž nejsou očištěny o převody vlastním fondům. I přesto v roce 2013 obec Okříšky dosáhla nejnižších výdajů. Město Třebíč zaznamenalo nejvyšší výdaje v roce 2010 a 2011 a to ve výši 22 800 Kč a 22 630 Kč. Tyto vysoké výdaje jsou způsobeny Sociální reformou I, která od roku 2013 pověřila agendou vyplácení příspěvků na sociální péči Úřady práce ČR. Od roku 2012 se však výdaje v přepočtu na jednoho obyvatele u obou obcí pohybují v poměrně stejných hodnotách.

Tabulka 32 - Komparace běžných výdajů v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)

Běžné výdaje	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Třebíč	17,02	17,31	11,26	11,08	11,81	12,55	12,48
Okříšky	11,98	16,92	11,02	9,61	10,00	10,61	10,64

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů a ČSÚ

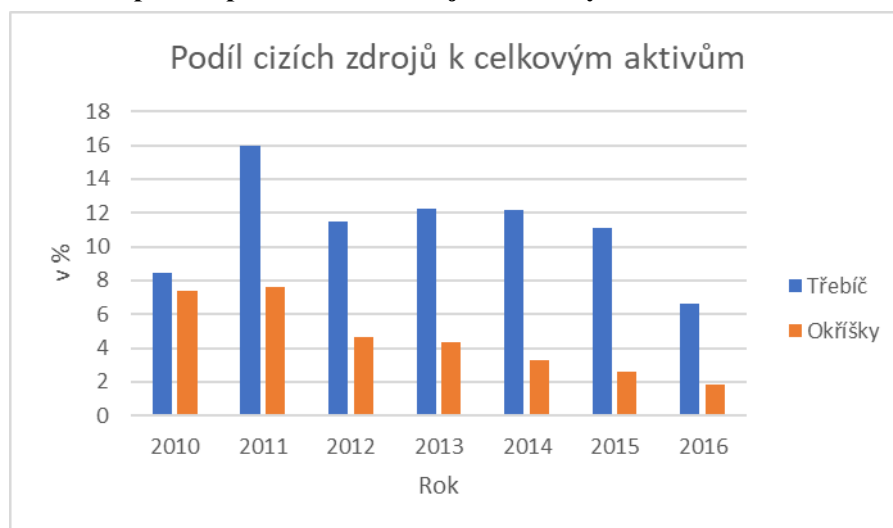
V tabulce č. 32 jsou výrazné hodnoty města Třebíč v letech 2010 a 2011, které jsou způsobeny Sociální reformou I, která byla okomentována výše. V průběhu dalších sledovaných let už můžeme zaznamenat mírně rostoucí trend běžných výdajů města Třebíč. U obce Okříšky lze od roku 2012 též charakterizovat mírně rostoucí trend, ovšem roky 2010 a 2011 nelze objektivně hodnotit kvůli nekonsolidovaným hodnotám v závěrečných účtech. Průměrné běžné výdaje města Třebíč za sledované období jsou 13 358 Kč. Průměrné běžné výdaje obce Okříšky za sledované období jsou 11 540 Kč.

Tabulka 33 - Komparace kapitálových výdajů v letech 2010 - 2016 (v tis. Kč)

Kapitál. výdaje	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Třebíč	5,77	5,32	3,06	4,37	5,58	5,49	3,77
Okříšky	1,51	9,36	4,68	5,69	7,30	8,35	5,55

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů a ČSÚ

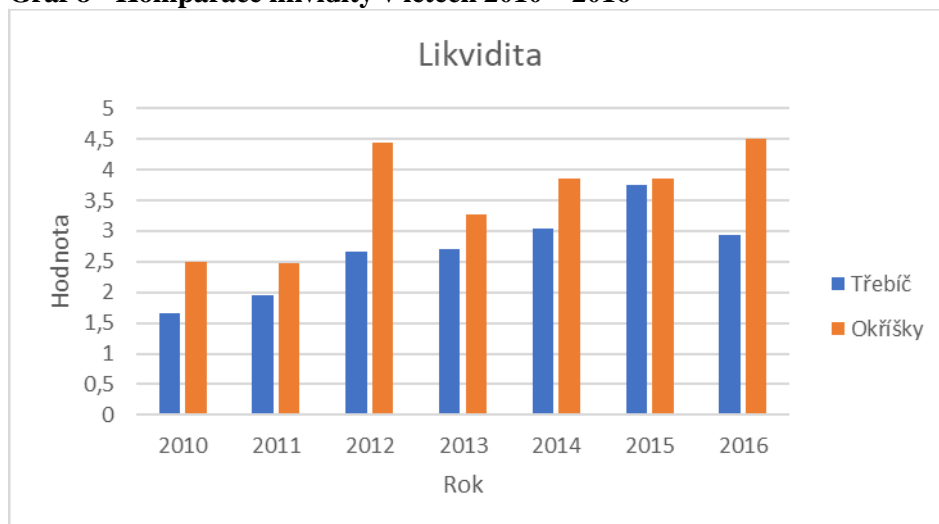
Kapitálové výdaje jsou jednorázového charakteru a nelze tedy objektivně sledovat vývoj v daném období. Nejvyšších kapitálových výdajů dosáhlo město Třebíč v roce 2010 ve výši 5 770 Kč, kdy investovalo velké finanční prostředky do výstavby tělocvičny u Základní školy Horka Domky a do regenerace sídlišť. Průměrné kapitálové výdaje města Třebíče jsou ve výši 4 765 Kč na obyvatele. Obec Okříšky zaznamenala největší kapitálové výdaje v roce 2011 ve výši 9 360 Kč, kdy investovalo do rekonstrukce místní základní a mateřské školy. Průměrné kapitálové výdaje městyse Okříšky jsou ve výši 6 064 Kč na obyvatele.

Graf 7 - Komparace podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům v letech 2010 – 2016

Zdroj: Vlastní zpracování dle Účetní závěrky obce Třebíč a Okříšky

Z grafu lze jednoznačně vyčíst, že obec Třebíč má podstatně vyšší podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům oproti obci Okříšky. V roce 2010 byla tato hodnota poměrně ve stejné výši, ovšem Okříškám od tohoto roku podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům klesá. Naopak u města Třebíče tento podíl v roce 2011 oproti roku 2010 prudce vzrostl a po zbytek sledovaného období má proměnlivý charakter. Ani jedna z obcí nepřekročila alarmující hodnotu 25 %. Pouze město Třebíč v roce 2011 zaznamenalo poměrně vysokou hodnotu 16 %.

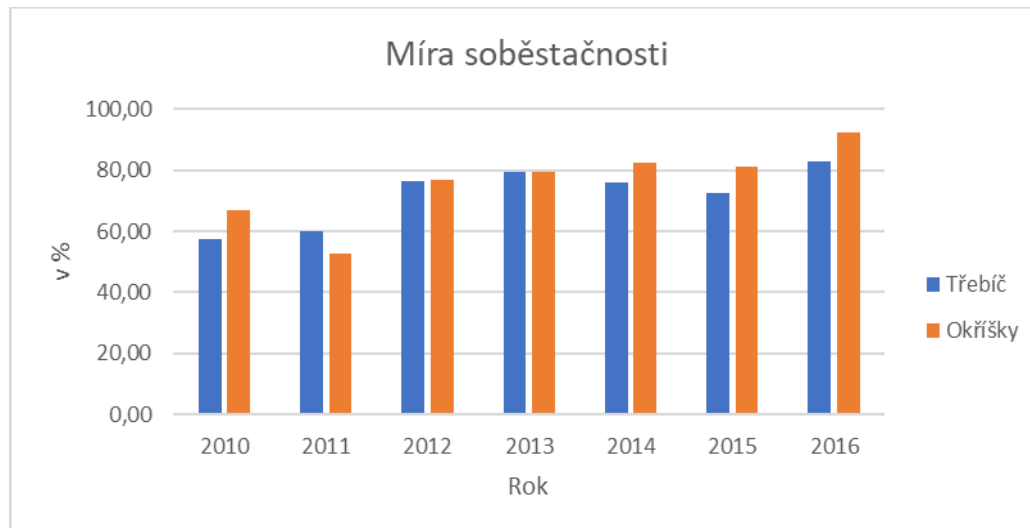
Graf 8 - Komparace likvidity v letech 2010 – 2016

Zdroj: Vlastní zpracování dle Rozvahy obce Třebíč a Okříšky

Dle výše uvedeného grafu lze konstatovat, že likvidita obou obcí má mírně rostoucí trend. Obec Okříšky je na tom v porovnání s Třebíčí lépe, jelikož má v každém roce vyšší hodnotu likvidity, což znamená, že je více schopná dostát svým závazkům. Ovšem v žádném roce ani jedna z obcí nedosahuje alarmujících hodnot mezi 0 a 1.

Graf 9 - Komparace míry soběstačnosti v letech 2010 - 2016

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů obce Třebíč a Okříšky

Míra soběstačnosti vyjadřuje, jak je obec schopna pokrýt výdaje ze svých vlastních příjmů. Dle grafu výše lze vidět, že obě obce vykazují poměrně stejné hodnoty rostoucího charakteru. V průběhu celého sledovaného období má ovšem obec Okříšky poměrně vyšší hodnoty nežli obec Třebíč. Pouze v roce 2011 dosáhlo město Třebíč vyšší míry soběstačnosti.

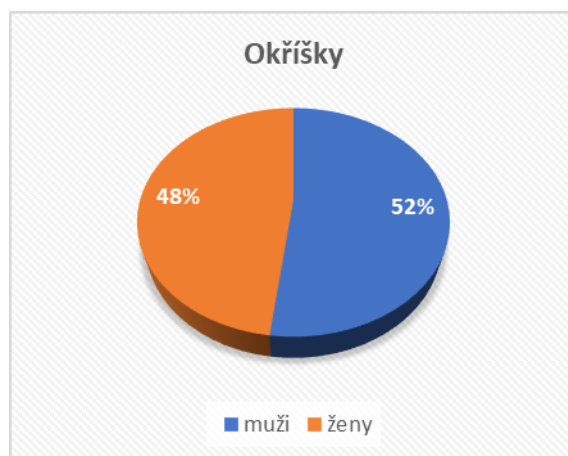
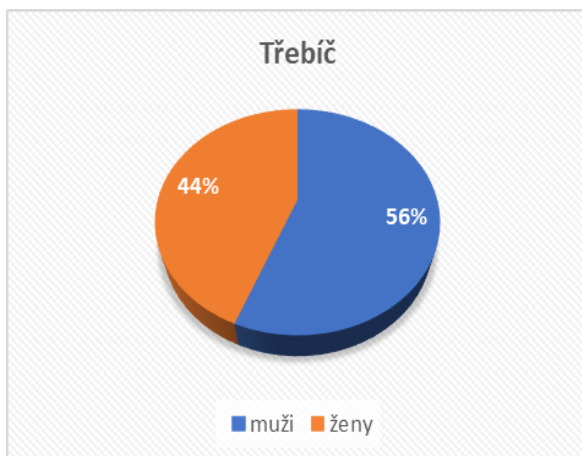
4.5 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Občané výše hodnocených obcí Třebíč a Okříšky byli v rámci anketního šetření dotazováni na hospodaření obce, zda mají přehled o výši rozpočtu své obce, do jaké oblasti by měla obec více investovat, zda jsou spokojeni s kvalitou života v obci a dopravní infrastrukturou. Dále odpovídali, zda mají přehled o struktuře příjmů a výdajů obce a zda se cítí ve své obci bezpečně. Cílem tohoto šetření mezi občany daných obcí je zjistit, jaká je jejich informovanost o hospodaření obce a zda jsou s děním v obci spokojeni.

Dotazníkového šetření se v každé obci zúčastnilo 50 respondentů, kteří byli vybráni na základě náhodného výběru. Toto šetření obsahovalo 15 otázek a všechny otázky byly uzavřené. První 4 otázky byly identifikační a zjišťovali pohlaví, věk, dosažené vzdělání a jak dlouho žije občan v příslušné obci. Anketa v úplném znění je přiložena k této diplomové práci v příloze č. 1.

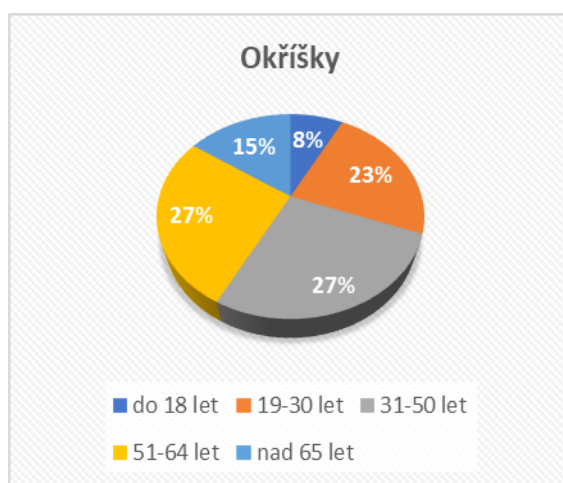
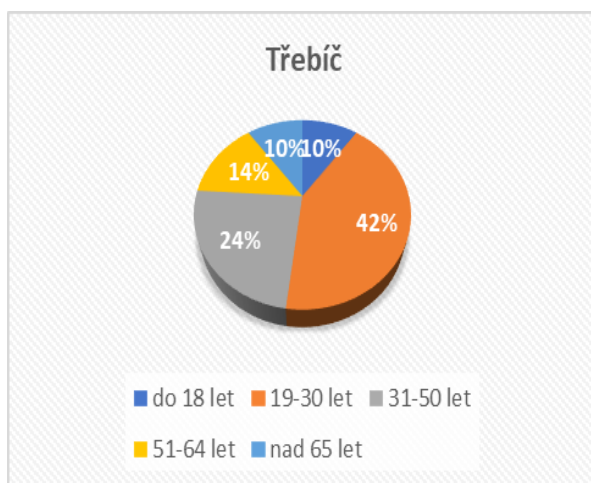
Toto anketní šetření proběhlo ve dvou fázích. V první řadě byla vytvořena sada otázek a na základě určeného cíle byla složena celá anketa. V další fázi došlo k realizaci, což zahrnovalo sběr primárních dat od 50 respondentů v každé obci a následné vyhodnocení, které probíhalo pomocí grafických prvků programu Microsoft Excel a následnou interpretací.

Graf 10 a Graf 11 - Pohlaví

Zdroj: Vlastní zpracování dle anketního šetření

Graf 12 a Graf 13 - Věková struktura

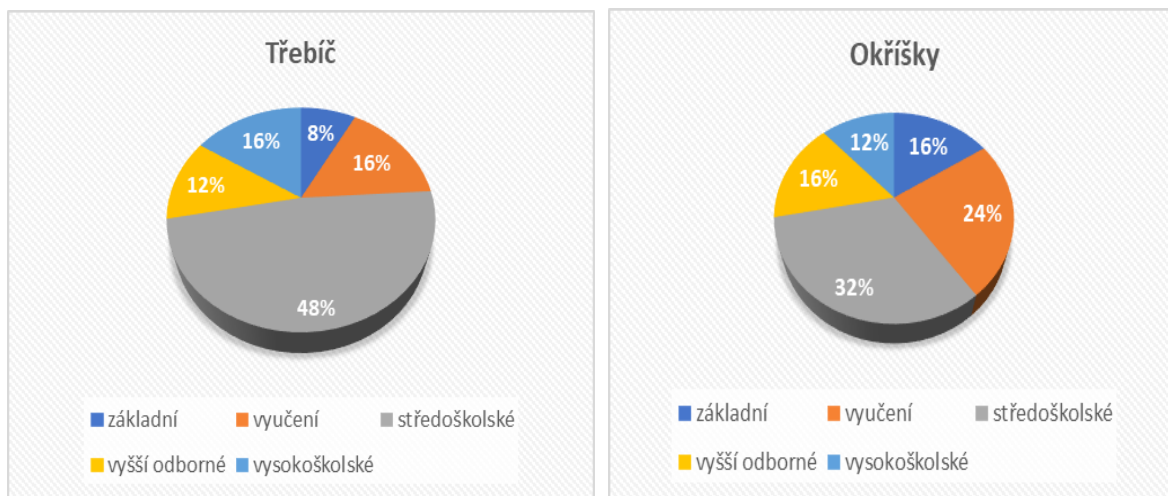

Zdroj: Vlastní zpracování dle anketního šetření

Anketního šetření se ve obci Třebíč zúčastnilo 50 respondentů, z toho bylo zastoupeno 44 % žen a 56 % mužů, neboli 28 mužů a 22 žen. V obci Okříšky se též zúčastnilo 50 respondentů a bylo zastoupeno 48 % žen a 52 % mužů, neboli 26 mužů a 24 žen.

Nejvíce zastoupenou věkovou strukturou v Třebíči byla 19 – 30 let se 42 %, což obsahovalo 21 občanů. V obci Okříšky byly nejzastoupenější dvě kategorie a to 31 – 50 let a 51 – 64 let, což obsahovalo celkem 28 občanů. Občané ve věku do 18 let byli nejmenší zúčastněnou skupinou. V obci Třebíč se v této kategorii zúčastnilo 10 % občanů a v obci Okříšky 8 %.

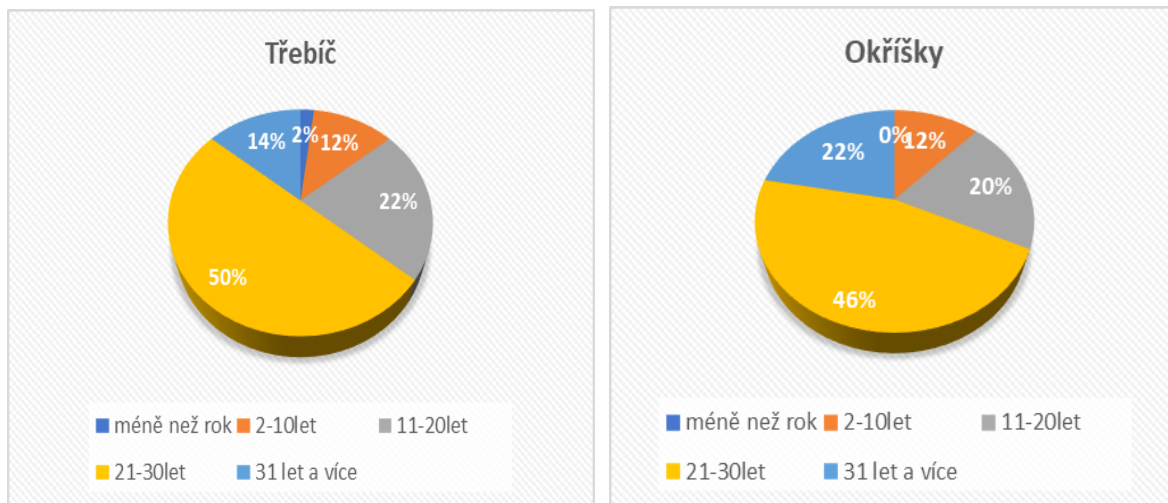
Graf 14 a Graf 15 - Vzdělání

Zdroj: Vlastní zpracování dle anketního šetření

Dle grafů výše lze říci, že v obou obcích je největší zastoupení občanů se středoškolským vzděláním. V obci Třebíč zastupuje toto vzdělání 48 % oslovených respondentů a v obci Okříšky 32 %. Druhou zastoupenou skupinou jsou v obou obcích vyučení, v Třebíči ze 16 % a v Okříškách z 24 %. Nejmenší skupinou v obci Třebíč je s 8 % skupina občanů se základním vzděláním. V obci Okříšky nejméně zastoupenou skupinou s 12 % je skupina občanů s vysokoškolským vzděláním.

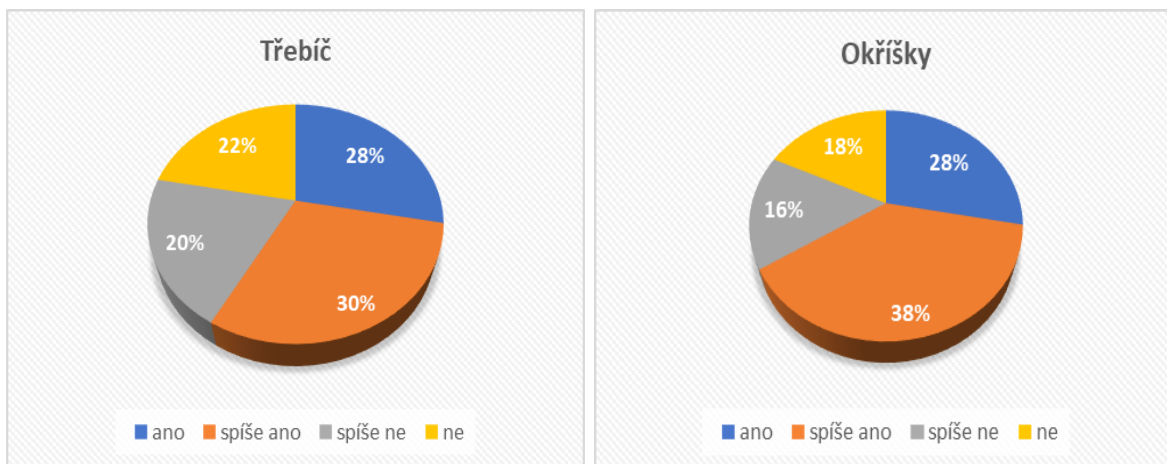
Graf 16 a Graf 17 - Počet let žijících v obci

Zdroj: Vlastní zpracování dle anketního šetření

50 % dotázaných občanů v obci Třebíč a 46 % v obci Okříšky žije v dané obci 21 – 30 let. 11 – 20 let žije v Třebíči 22 % respondentů a v Okříškách 20 %. Nejmenší skupinou jsou občané, kteří žijí v obci méně než 1 rok. V Třebíči jde pouze o jednoho respondenta a v Okříškách o nikoho z dotazovaných. Toto vyhodnocení vypovídá o tom, že ve městě žijí stálí obyvatelé a klesá počet nově přistěhovalých, což potvrzuje i pokles počtu obyvatel.

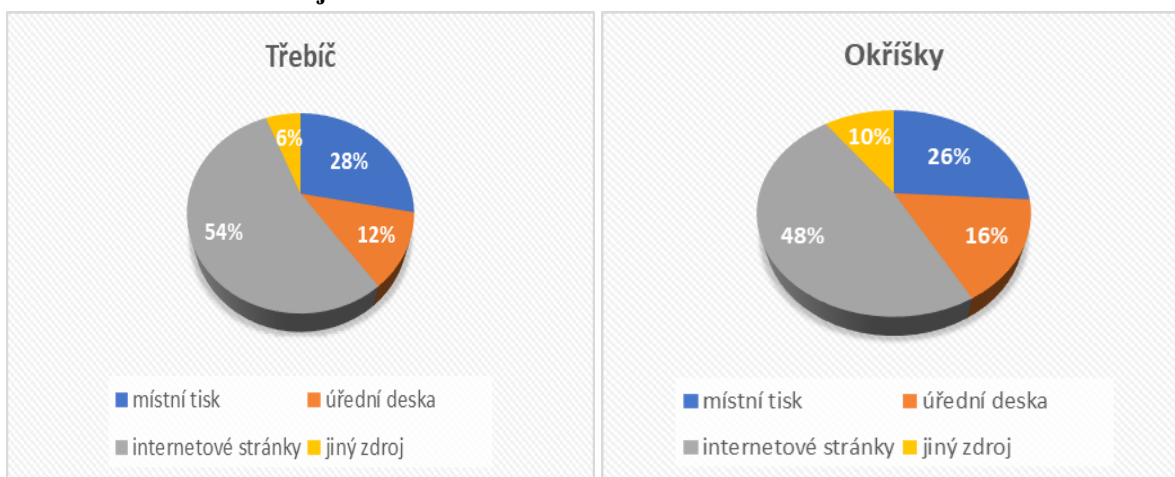
Graf 18 a Graf 19 - Zájem o dění v obci

Zdroj: Vlastní zpracování dle anketního šetření

Nejvíce respondentů v obou obcích odpovídalo na otázku, zda se zajímají o dění v obci, spíše ano. V Třebíči takto odpovědělo 30 % a v Okříškách 38 % dotázaných respondentů. Druhou nejčastější odpovědí v obou obcích byla ta, že se zajímají o své dění v obci, což jak ve městě Třebíč tak v městysi Okříšky činilo 28 % odpovědí. Nejméně zastoupenou odpovědí byla odpověď spíše ne, která v obci Třebíč dosahovala 20 % a v obci Okříšky pouze 16 % dotazovaných respondentů.

Graf 20 a Graf 21 - Zdroje informací v obci

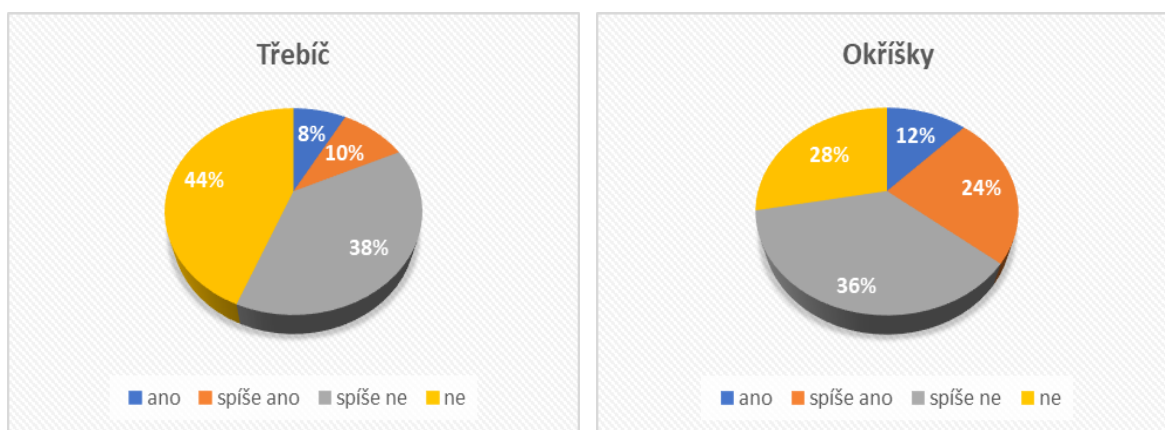

Zdroj: Vlastní zpracování dle anketního šetření

Z výše uvedených grafů je patrné, že v obou případech nejvíce respondentů zjišťuje informace o své obci z internetových zdrojů, v Třebíči jde o 27 a v Okříškách o 24 dotazujících. Druhým nejdůležitějším zdrojem je v obou obcích místní tisk, což je

zastoupeno 28 % u Třebíče a 26 % u Okříšek. Nejméně odpovědí je zaznamenáno u odpovědi jiný zdroj. I přesto však v obci Okříšky dosáhl 10 %, což je způsobeno zejména tím, že jde o malou obec, kde se informace předávají snadněji například přímo mezi občany.

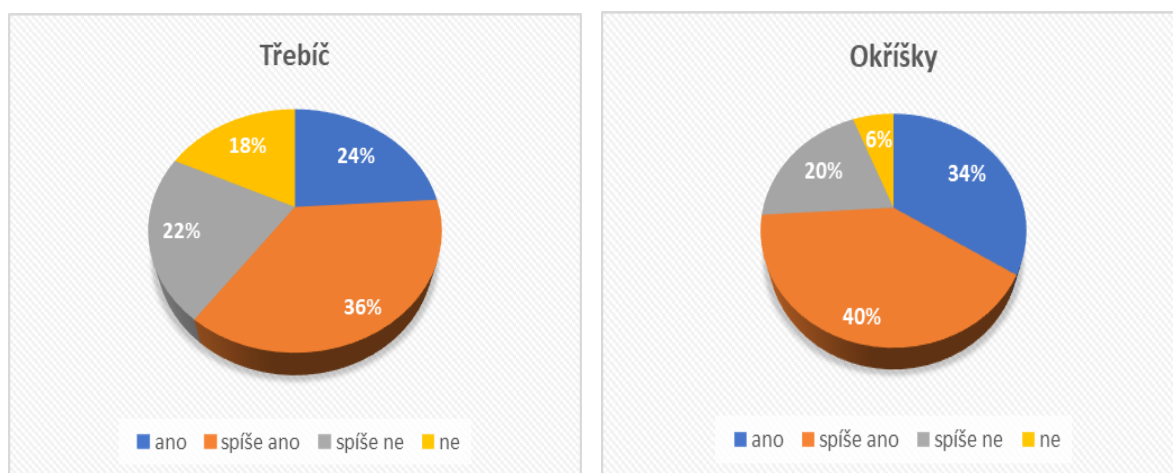
Graf 22 a Graf 23 - Účast na zasedání zastupitelstva

Zdroj: Vlastní zpracování dle anketního šetření

Ve městě Třebíč uvedlo 44 % dotazovaných respondentů, že se neúčastní zasedání zastupitelstva obce a 38 %, že se spíše neúčastní. U městyse Okříšky uvedlo více respondentů, tedy 36 %, že se spíše neúčastní a 24 % že se neúčastní zasedání zastupitelstva. Kladných odpovědí je více u městyse Okříšky, což je způsobeno velikostmi obcí a potvrzuje se vyhodnocení otázky č. 5, že se o dění ve své obci zajímají více občané v Okříškách.

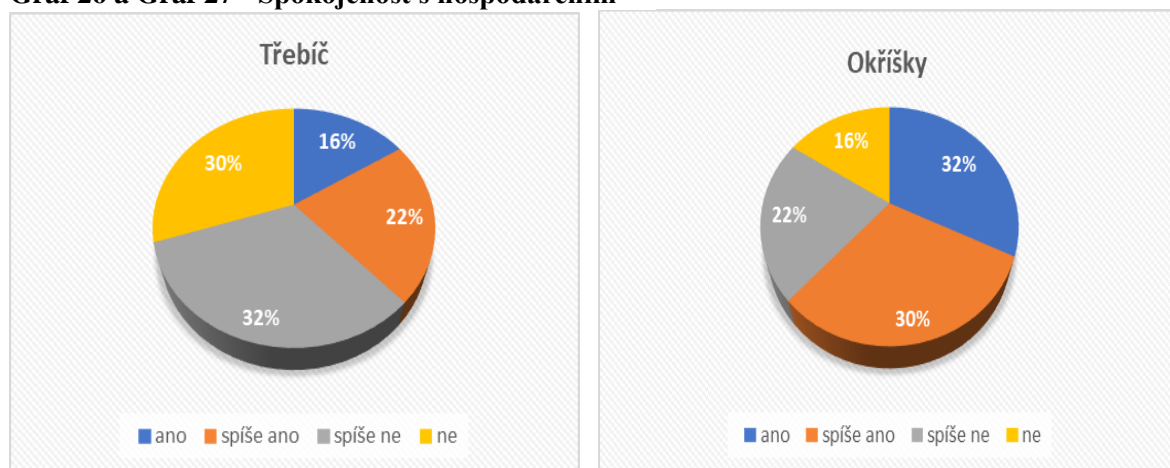
Graf 24 a Graf 25 - Zájem občanů o hospodaření

Zdroj: Vlastní zpracování dle anketního šetření

Dle výše uvedených grafů je patrné, že občané obou obcí se spíše zajímají o hospodaření své obce. Dotazovaní občané v Třebíči odpověděli z 36 %, že se spíše zajímají a z 24 %, že se zajímají o hospodaření obce. V městysi Okříšky jsou tyto hodnoty vyšší a jde o 40 % dotazovaných, kteří odpověděli, že se spíše zajímají a 34 %, že se zajímají o hospodaření své obce. Pouze 6 % dotazovaných v obci Okříšky odpovědělo, že se vůbec nezajímá o hospodaření a v Třebíči takto odpovědělo 18 %.

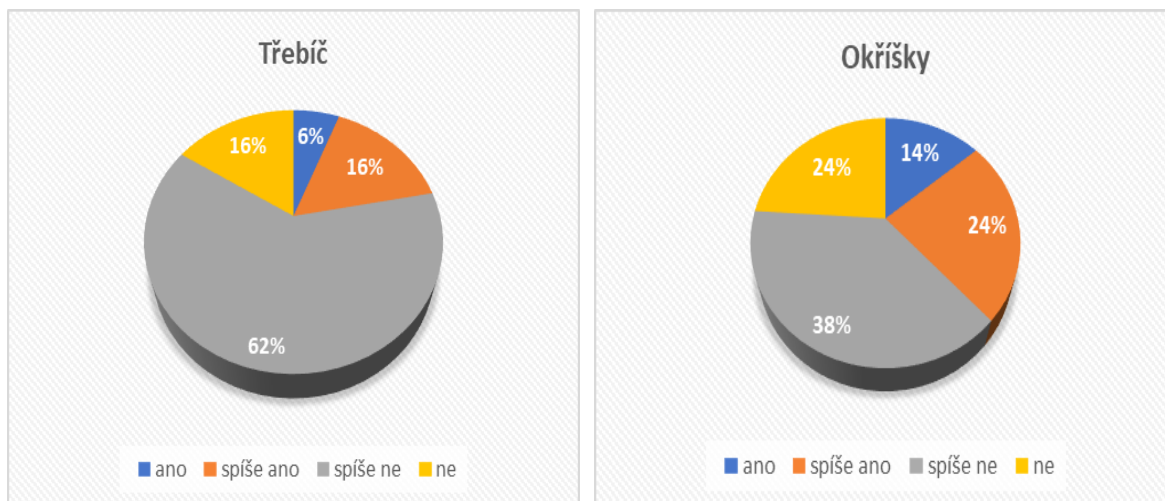
Graf 26 a Graf 27 - Spokojenost s hospodařením

Zdroj: Vlastní zpracování dle anketního šetření

U otázky, zda jsou občané spokojeni s hospodařením obce převládají u Třebíče především negativní odpovědi. Ve městě Třebíč odpověděli z 32 %, že spíše nejsou spokojeni a z 30 %, že nejsou spokojeni vůbec. Pouze 16 % odpovědělo, že jsou plně spokojeni s tím, jak jejich obec hospodáří s finančními prostředky. U městysi Okříšky je výsledek o něco pozitivnější. Zde 32 % respondentů uvedlo, že je plně spokojeno s hospodařením obce a dalších 30 % odpovědělo, že jsou spíše spokojeni. Pouze 16 % odpovědělo, že spokojeni nejsou.

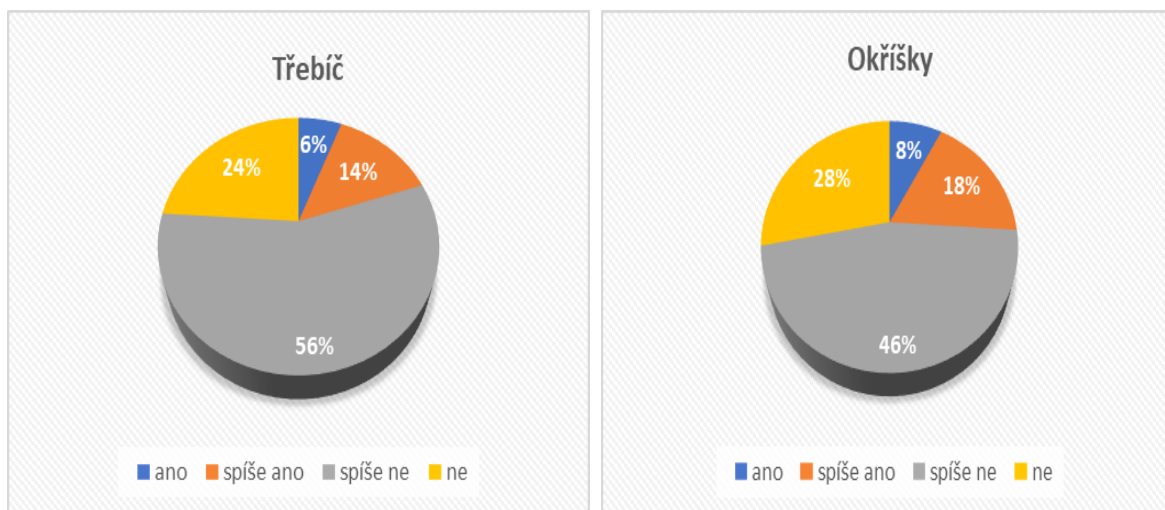
Graf 28 a Graf 29 - Přehled o výši ročního rozpočtu

Zdroj: Vlastní zpracování dle anketního šetření

V předchozích otázkách respondenti odpovídali, že se zajímají o dění v obci, ovšem přehled o výši rozpočtu spíše nemají. V Třebíči 16 % dotázaných nemá vůbec přehled o výši ročního rozpočtu a 62 % spíše nemá. Pouze 6 % uvedlo, že se o rozpočet své obce zajímá a má o tom přehled. V obci Okříšky uvedlo 24 % respondentů, že nemá vůbec přehled o výši ročního rozpočtu a 38 %, že spíše nemá. Zde, oproti Třebíči, je vidět, že mají obyvatelé větší přehled o rozpočtu své obce.

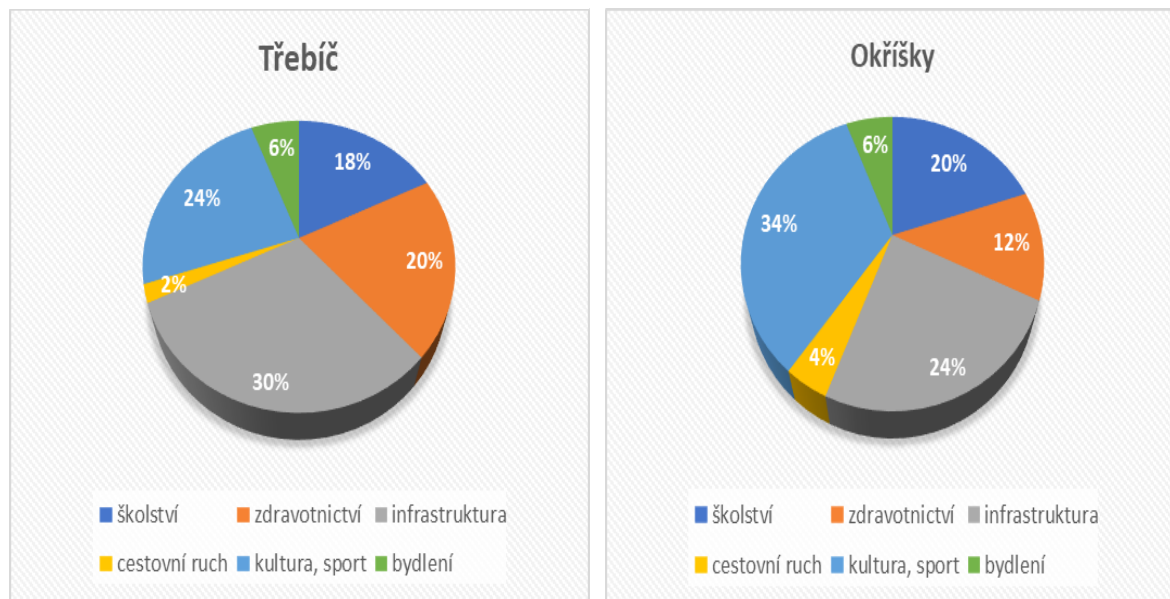
Graf 30 a Graf 31 - Přehled o struktuře příjmů a výdajů

Zdroj: Vlastní zpracování dle anketního šetření

Na výše uvedeném grafu 30 lze vidět, že celkem 80 % respondentů ve městě Třebíč nemá přehled o struktuře příjmů a výdajů. U městyse Okříšky je to celkem 74 % dotázaných. Tyto výsledky navazují na předchozí otázku, zda mají občané přehled o výši rozpočtu obce. Je tedy patrné, že i daní respondenti, kteří mají přehled o výši rozpočtu své obce, se dále nezajímají o strukturu příjmů a výdajů.

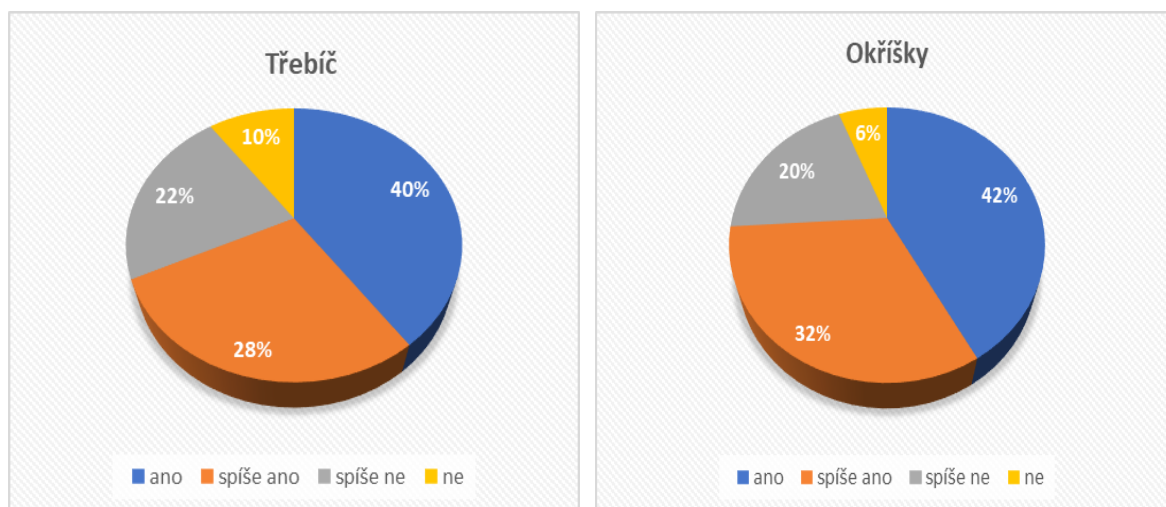
Graf 32 a Graf 33 - Oblasti investování

Zdroj: Vlastní zpracování dle anketního šetření

Na otázku „Do jaké oblasti by měla obec více investovat“ odpovědělo v obou případech nejméně respondentů – cestovní ruch. Což plyne pravděpodobně z toho, že ani jedna obec se nenachází v příliš turistické oblasti. Odpověď infrastruktura zvolilo v Třebíči až 30 % dotázaných, kdežto v Okříškách o 6 % méně. Je to způsobeno tím, že ač je Třebíč poměrně velkým městem, nejsou zde například dobrá vlaková ani autobusová spojení. Oproti tomu Okříšky, i přesto, že se jedná o městys, má lepší vlaková spojení nežli město Třebíč. Navíc obec Třebíč se poslední dobou potýká i s velkými opravami silnic, které způsobují vážné dopravní uzavírky. V obci Okříšky získali nejvíce odpovědí, tedy 34 %, kultura a sport, jelikož se zde nenachází žádné kino, divadlo či jiné kulturní složky. Co se týče sportu, funguje zde pouze fotbalové družstvo. Poměrně často zmiňovanou oblastí bylo i školství. Občanům obou obcí se zřejmě zdá, že by do této oblasti mělo proudit více investic než doposud.

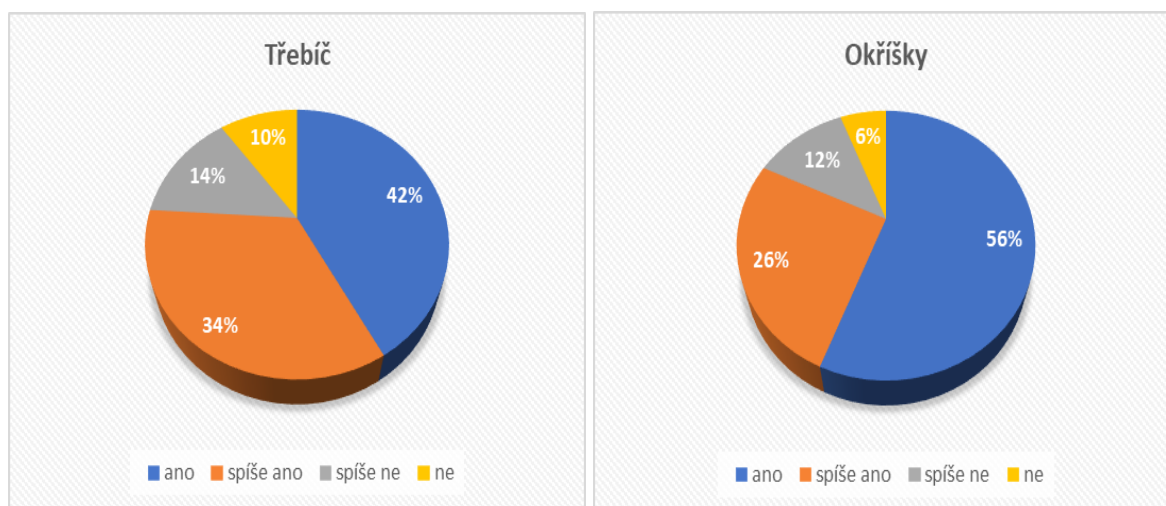
Graf 34 a Graf 35 - Spokojenost s kvalitou života v obci

Zdroj: Vlastní zpracování dle anketního šetření

Na otázku „Jste spokojen/a s kvalitou života v obci“ odpověděli respondenti v obou obcích převážně kladně. Pouze 32 % v Třebíči a 26 % v Okříškách se necítí spokojena s kvalitou života ve své obci.

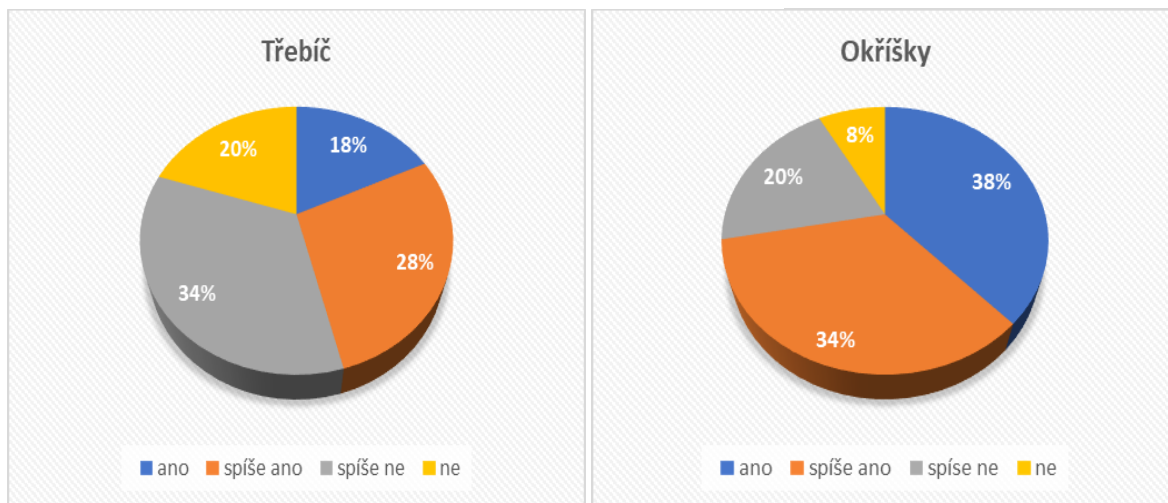
Graf 36 a Graf 37 - Bezpečnost v obci

Zdroj: Vlastní zpracování dle anketního šetření

V porovnání velké obce – Třebíč a menší obce – Okříšky je patrné, že občané městyse se cítí více bezpečně. Jde o 82 % respondentů, kteří odpověděli, že Okříšky jsou pro ně bezpečnou obcí. V případě Třebíče jde o 76 % dotázaných, kteří považují svou obec za bezpečnou. Toto porovnání potvrzuje nepsané pravidlo, že v menších obcích neexistuje anonymita, která by znejistila postoj občanů k sobě navzájem.

Graf 38 a Graf 39 - Spokojenost s dopravní infrastrukturou

Zdroj: Vlastní zpracování dle anketního šetření

S dopravní infrastrukturou jsou spokojeni spíše občané v Okříškách nežli občané v Třebíči. Respondenti v obci Okříšky odpověděli kladně ze 72 %, kdežto respondenti v obci Třebíč odpověděli kladně pouze ze 46 %. Jak už bylo zmíněno výše, občané Třebíče se poslední dobou potýkají s opravami velkých dopravních uzlů přímo v obci nebo v jejím okolí, což vede k závažným uzavírkám a objízdným trasám, které občanům zneprjemňují cestování za prací. Dalším závažným důvodem jsou špatná vlaková a autobusová spojení do velkých měst. Přičemž obec Okříšky disponuje lepší vlakovou dostupností, kdy se na trať Brno – Jihlava připojuje i trať Znojmo – Okříšky.

5 Zhodnocení výsledků a návrhy na zlepšení

Z analýzy nebyly zjištěny závažné nedostatky nebo významná rizika s negativním dopadem na budoucí hospodaření obcí. Na základě analýzy příjmové a výdajové stránky municipalit a poznatků místních občanů získaných z anketního šetření, budou v této kapitole navrženy možné návrhy na zlepšení hospodaření města Třebíč a městyse Okříšky.

5.1 Město Třebíč

Provedená analýza příjmové a výdajové stránky obecního rozpočtu města Třebíč a posouzení dalších podstatných ukazatelů, nepoukazují na žádné závažné nedostatky v hospodaření města. V rámci zákonné povinnosti obce dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích je nutné odborné přezkoumání hospodaření obce za předešlý rok, které provádí dle rozhodnutí města auditor.

Z analýzy veškerých příjmů vychází, že město Třebíč získává nejvíce peněžních prostředků prostřednictvím daňových příjmů, které tvoří 65 % celkových příjmů. Druhou největší položkou jsou přijaté dotace, které tvoří 25 % celkových příjmů za sledované období a dle jejich výše se odvíjí i další rozvoj města. Přijaté peněžní transfery ze státního rozpočtu využívá město primárně k financování investičních projektů. Mezi největší investiční projekty, do kterých město Třebíč investovalo v období 2010 – 2016, patří výstavba Aquaparku Laguna, výstavba tělocvičny u Základní školy Horka Domky a celková rekonstrukce včetně zateplení všech základních škol ve městě Třebíč. Největší investicí ke konci sledovaného období byla výstavba přestupního terminálu u vlakového nádraží města Třebíč. Tento projekt s sebou nesl vybudování podchodu mezi kolejemi pro větší bezpečnost obyvatel, výstavbu autobusových zastávek u vlakového nádraží a dostavbu parkovacích míst. Tento projekt značně pomohl ke zlepšení infrastruktury ve městě především tím, že vyřešil spojení městskou hromadnou dopravou se zbylou částí města, což v dnešní době značně ulehčuje dopravu obyvatel na vlakové nádraží. Výše zmíněné investice jsou důkazem toho, že město Třebíč vynakládá peněžní prostředky efektivně a ve veřejném zájmu svých občanů. Jak už bylo zmíněno výše, obec disponuje vysokými přijatými dotacemi, které využívá k investicím do větších projektů a nedochází tak k přílišnému zatěžování rozpočtu.

V Třebíči se nachází významné historické památky. Bazilika sv. Prokopa spolu s židovským hřbitovem byly dokonce zařazeny do světového dědictví UNESCO. Dominantou města je i městská věž, která má největší věžní hodiny v České republice. Tato zajímavá místa by mělo město Třebíč více využít ke společenským akcím, které by byly turistickým lákadlem a zároveň značným zdrojem příjmů obce.

Místní poplatky mohou být pro obec značným zdrojem příjmů a je zde prostor pro jejich zvýšení dané zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Město Třebíč má například velmi nízké místní poplatky ze psů, které jsou dané vyhláškou č. 11/2017. Tyto poplatky dosahují do maximální výše 800 Kč za prvního psa, přičemž dle zákona činí tento maximální poplatek 1 500 Kč. Poplatek za druhého psa může být zvýšen až o 50 %, i zde má město možnost poplatků zvýšit.

Z anketního šetření vychází, že občané města Třebíč jsou spokojeni s kvalitou života, které jim město vytváří, ovšem už nejsou příliš spokojeni s hospodařením obce, přičemž nemají velký přehled o struktuře příjmů a výdajů. Respondenti uvedli internetové zdroje jako největší zdroj informací o obci, přičemž by město mělo u občanů vzbudit větší zájem o struktuře obecního rozpočtu. Ke zlepšení informovanosti by Třebíč měla více zapojit občany do rozhodování o struktuře příjmů a výdajů, čímž by získali možnost ovlivňovat toky peněžních prostředků ve svém městě. Obec by mohla zavést shromáždění před schválením rozpočtu, kde by občané měli možnost vyjádřit své návrhy ke struktuře příjmů a výdajů a informovat město o problémech, s kterými se ve své obci setkávají a navrhnout jejich řešení. Zároveň se občané vyjádřili, že nejsou příliš spokojeni s infrastrukturou města a rádi by do této oblasti investovali více peněžních prostředků. Z výše zmíněných investic je patrné, že město v posledních letech zaznamenalo problém s infrastrukturou obce a snaží se vytvářet projekty, které povedou ke zlepšení tohoto nedostatku. V budoucích letech se města Třebíč významně dotkne plánovaný projekt výstavby obchvatu, který souvisí s dostavbou 5. bloku Jaderné elektrárny Dukovany. Tento projekt by mohl výrazně přispět ke zlepšení dopravní situace ve městě.

5.2 Městys Okříšky

Na základě provedené analýzy příjmové a výdajové stránky obecního rozpočtu městyse Okříšky a posouzení dalších podstatných ukazatelů, nebyly zjištěny žádné závažné nedostatky v hospodaření městyse. V rámci zákonné povinnosti obce, dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích je nutné odborné přezkoumání hospodaření obce za předešlý rok, které provádí Odbor kontroly Krajského úřadu Kraje Vysočina.

Z analýzy veškerých příjmů bylo zjištěno, stejně tak jako u města Třebíč, že největší položkou jsou daňové příjmy, které tvoří 53 % celkových příjmů městyse. Druhou největší položkou obce jsou přijaté dotace, které tvoří 25 % z celkových příjmů městyse Okříšky v období 2010 – 2016 a jejich výše značně ovlivňuje další rozvoj obce. Přijaté peněžní transfery ze státního rozpočtu využívá městys primárně k financování investičních projektů. Za sledované období investovala obec nejvíce peněžních prostředků do celkové rekonstrukce místní mateřské a základní školy. Další významnou investici provedla obec do místní infrastruktury, která je poměrně zatěžována, jelikož se obec nachází na hlavním tahu ve spojení Třebíč – Jihlava. V posledním volebním období získala obec významné finanční dotace na rekonstrukci a posílení vybavení Jednotky sboru dobrovolných hasičů obce. Aktuálně se obec zaměřuje na získání Grantového programu Zdravého městyse a jiných dotací na revitalizaci zeleně na vybraných veřejných prostranstvích obce Okříšky. Výše zmíněné investice jsou důkazem toho, že městys Okříšky vynakládá s peněžními prostředky efektivně a ve veřejném zájmu svých občanů. Jak už bylo zmíněno výše, obec disponuje vysokými přijatými dotacemi, které využívá k investicím do problémových oblastí městyse, což přispívá k jeho rozvoji.

Městys Okříšky nemá tak vysoké daňové příjmy jako město Třebíč. Tento fakt nelze změnit sazbou daní, která je dána zákonem, ale lze ho změnit stanovením vyšších sazeb místních poplatků. Místní poplatky ze psů, má městys stanoven na velmi nízké hranici. Maximální cenu za prvního psa v bytovém domě obec stanovila ve výši 500 Kč, přičemž maximální výše dle zákona je až 1 500 Kč. Zde má městys prostor zvednout daňové příjmy svého rozpočtu. Dalším místním zdrojem jsou dle vyhlášky městyse č. 1/2013 poplatky za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Tyto poplatky má obec stanoveny ve výši 500,- za jeden kalendářní

rok za jednu osobu. Zde má obec prostor k navýšení tohoto poplatku, jelikož dle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, je maximální hranice stanovena na 1 000 Kč.

Z anketního šetření vychází, že občané Okříšek, na rozdíl od občanů Třebíče, se více zajímají o hospodaření své obce a jsou spokojeni s tím, jak městys nakládá s finančními prostředky. Na otázku, do jaké oblasti by měla jejich obec investovat, bylo nejčastější odpovědí kultura a sport. Dle občanů není v obci dostatečné kulturní a sportovní vyžití. Pro zvýšení kvality života občanů by měla obec uvažovat nad investicemi do této oblasti. Například na zavedení různých zábavních kroužků pro děti či sportovních lekcí pro dospělé, k čemuž by mohli využít místní školní tělocvičny. Druhou nejčastější odpovědí byla infrastruktura. Dle občanů je městys velmi zatížen dopravou kvůli hlavnímu tahu Třebíč - Jihlava a kvůli nákladním dopravám místních velkých firem, jako jsou Fränkische a Mann-Hummel. Tento problém by vyřešil obchvat tohoto hlavního tahu přes centrum městyse.

6 Závěr

Cílem této diplomové práce bylo vyhodnotit úroveň hospodaření města Třebíč a městyse Okříšky v letech 2010 – 2016. Dosáhnutí tohoto cíle bylo zajištěno prostřednictvím komplexní analýzy příjmů a výdajů rozpočtů obou obcí, vypočtením soustavy informativních a monitorujících ukazatelů hospodaření a následnou komparací vybraných ukazatelů.

Obě obce leží ve vzdálenosti 10 km na jihu Kraje Vysočina uprostřed krásné krajiny. Město Třebíč má k 1. 1. 2017 36 330 obyvatel a městys Okříšky 2 058 obyvatel. Obce byly charakterizovány z hlediska historie, obyvatelstva a zdejších zajímavostí.

Výsledkem práce byl návrh možností na zlepšení hospodaření města Třebíč a městyse Okříšky, které byly zpracovány na základě analýzy hospodaření obou obcí a výsledků anketního šetření.

V komplexní analýze příjmů a výdajů bylo zjištěno, že město Třebíč hospodařilo v průběhu sledovaného období převážně s přebytkem. Pouze v letech 2010 a 2011 hospodařilo město se schodkem, což bylo způsobeno vyššími výdaji v důsledku investic. Nejvyššího přebytku dosáhla obec v posledním sledovaném roce 2016, kdy výsledné saldo činilo 71 362 tis. Kč. Saldo městyse Okříšky se, kromě roku 2014, pohybovalo v kladných číslech. V roce 2014 hospodařila obec se schodkovým rozpočtem ve výši -456,5 tis. Kč z důvodu vysokých výdajů. Nejvyššího přebytku dosáhl městys v roce 2010, kdy neprobíhaly výrazné investice a celkové výdaje byly tak nejnižší za celé sledované období.

V rámci analýzy celkových příjmů bylo zjištěno, že u obou obcí nebyl zaznamenán rostoucí či klesající trend. Ve městě Třebíč činil průměrný příjem na jednoho obyvatele za sledované období 17 947 Kč, přičemž největší složkou jsou daňové příjmy, které tvořily až 65 % celkových příjmů. U městyse Okříšky byl zaznamenán větší průměrný příjem na jednoho obyvatele, který činil 19 598 Kč, přičemž největší složkou jsou opět daňové příjmy, které tvoří 53 % celkových příjmů.

U obou obcí byl zaznamenán rostoucí trend daňových příjmů. Průměrné daňové příjmy na jednoho obyvatele činily ve městě Třebíč 11 634 Kč a v městysi Okříšky 10 372 Kč. Největší položkou daňových příjmů byly samotné daně, jejichž největší nárůst nastal v roce 2013, kdy došlo k novelizaci daně z přidané hodnoty a byla tak zvýšena

základní i snížená sazba. Do daňových příjmů obce jsou zahrnuty i místní poplatky, které v případě města Třebíč tvořily 9 % z celkových daňových příjmů a v městysi Okříšky 5,68 %. Výši místních poplatků si obec stanovuje sama, přičemž má stanovenou horní hranici zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Nejmenší složkou daňových příjmů jsou správní poplatky, které obce vybírají za provedení správních úkonů souvisejících s činností správních orgánů.

Nedaňové příjmy tvoří ve městě Třebíč pouze necelé 4 % celkových příjmů, přičemž největší položkou těchto příjmů jsou pro Třebíč užitelské poplatky. Naproti tomu v městysi Okříšky tvoří nedaňové příjmy zhruba 15 % celkových příjmů a jejich největší položkou jsou příjmy z majetku a vlastního podnikání.

U kapitálových příjmů nelze sledovat trend vývoje, jelikož jsou jednorázového charakteru a jedná se především o příjmy z prodeje dlouhodobého majetku. Pro obec Třebíč jsou kapitálové příjmy těmi nejnižšími a tvoří pouze necelé 3 % celkových příjmů. U obce Okříšky je toto procento dvojnásobně vyšší.

Přijaté dotace jsou v obou obcích druhou největší položkou a tvoří 25 – 28 % celkových příjmů. V obou případech je zaznamenán především klesající trend přijatých dotací. Neinvestiční přijaté dotace byly poskytovány především na výkon státní správy, na volby, sociální dávky a jiné. Město Třebíč zaznamenalo vysoké neinvestiční dotace v letech 2010 a 2011, kdy ještě zajišťovalo výplaty sociálních dávek. Od roku 2013 přešla tato pravomoc na Úřady práce ČR. Průměrné přijaté dotace na jednoho obyvatele činily ve městě Třebíč 5 126 Kč a v městysi Okříšky 4 969 Kč.

Z výdajové analýzy vyplynulo, že běžné výdaje tvoří větší část celkových výdajů. V případě města Třebíč je to 73,7 % a v případě městysi Okříšky 65,5 %. V obci Třebíč razantně poklesly běžné výdaje v roce 2013 oproti přechodným letům, což bylo způsobeno Sociální reformou I, kdy došlo k přenesení pravomocí vyplácení příspěvků na péči a dávek v hmotné nouzi na Úřad práce ČR. Průměrné běžné výdaje na jednoho obyvatele ve městě Třebíč činily 13 358 Kč, přičemž nejvíce peněžních prostředků plynulo do odvětví služby pro obyvatelstvo. V obci Okříšky činily průměrné běžné výdaje na jednoho obyvatele 11 540 Kč a nejvíce peněžních prostředků plynulo, stejně jako u obce Třebíč, do odvětví služby pro obyvatelstvo. Kapitálové výdaje tvoří procentně menší část výdajů, avšak představují důležité transfery, díky nimž obce investují do územního rozvoje. Město Třebíč

zaznamenalo na počátku sledovaného období velké investice do rekonstrukce všech základních škol, do výstavby tělocvičny u Základní školy Horka Domky a do výstavby místního aquaparku. V druhé půlce sledovaného období Třebíč investovala velké finanční prostředky do projektu výstavby přestupního terminálu, který zahrnoval výstavbu podchodu mezi kolejemi pro větší bezpečnost obyvatel, úpravy parkovacího stání u vlakového nádraží a výstavbu autobusové zastávky, díky níž získali místní obyvatelé snazší přístup k vlakovému nádraží, který občané postrádali. Obec Okříšky zaznamenala velké kapitálové výdaje především v roce 2011, kdy investovala do rekonstrukce místní mateřské a základní školy. Dále plynuly velké finanční prostředky do úprav místní komunikace a především v roce 2015 na rekonstrukci a posílení vybavení Jednotky sboru dobrovolných hasičů obce.

Výsledky monitoringu hospodaření obou měst v období 2010 – 2016 přinesly to, že obě obce hospodaří odpovědně a vyhýbají se možným rizikům, která by mohla výrazně ovlivnit jejich chod. Dále také vyplynulo, že obec Okříšky má oproti Třebíči vyšší likviditu, což znamená, že je více schopna dostát svým závazkům. Zároveň má nižší podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům a má daleko k alarmujícím hodnotám soustavy informativních a monitorujících ukazatelů hospodaření.

Dílčím cílem k analýze rozpočtů bylo také provedení a vyhodnocení anketního šetření, které vedlo ke zjištění spokojenosti občanů s hospodařením obce. Z tohoto šetření bylo zjištěno, že občané se dozívají o dění v obci převážně z internetových zdrojů. Větší spokojenost s hospodařením obce byla zjištěna u občanů Okříšek, kteří se zároveň více zajímají o to, jak jejich obec hospodaří s finančními prostředky. Z šetření bylo také zjištěno, že obyvatelé Třebíče nejsou spokojeni s místní infrastrukturou a rádi by, aby město investovalo více finančních prostředků do této oblasti. Naopak občanům Okříšek chybí nejvíce kulturní a sportovní vyžití v obci, do kterého by zároveň rádi investovali.

Na závěr této práce byly zhodnoceny výsledky obou obcí a navrhnuty možnosti na zlepšení jejich hospodaření či návrhy vedoucí k větší spokojenosti občanů.

7 Seznam použitých zdrojů

1. **Balík, Stanislav. 2009.** *Komunální politika obce, Aktéři a cíle místní politiky.* Praha : Grada Publishing a.s., 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.
2. **Čmejrek, J. a Kopřiva, R.,. 2012.** *Základy veřejné správy.* Praha : ČZU PEF, 2012. ISBN 978-80-213-1626-3.
3. **Kadeřábková, J. a Peková, J. 2012.** *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance.* Praha : Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.
4. **Marková, Hana. 2000.** *Finance obcí, měst a krajů.* Praha : Orac, 2000. ISBN 80-86199-23-1.
5. **Peková, Jitka. 2011.** *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR, 1. vydání.* Praha : Wolters Kluwer ČR, 2011. ISBN 80-7261-086-4.
6. **Peková, Jitka. 2004.** *Hospodaření a finance územní samosprávy.* Praha : Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.
7. **Peková, Jitka. 2011.** *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR.* Praha : Wolters Kluwer ČR, 2011. ISBN 978-80-7357-698-1.
8. **Peková, J., Pilný, J. a Jetmar, M. 2008.** *Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. přepracované vydání.* Praha : ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.
9. **Peková, Jitka. 2005.** *Veřejné finance, úvod do problematiky.* Praha : ASPI, a.s., 2005. ISBN 80-7357-049-1.
10. **Provazníková, Romana. 2015.** *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vydání.* Praha : GRADA publishing, a.s., 2015. ISBN 978-80247-5608-0.
11. **Wokoun, R., Mates, P., Kadeřábková, J. a kolektiv. 2011.** *Základy regionálních věd a veřejné správy.* Plzeň : Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.
12. **Stiglitz, Joseph Eugene. 2000.** *Economics of the Public Sector.* New York ; London : W. W. Norton, 2000. ISBN 978-0-393-96651-0.
13. **Žehrová, Jana a Pfeiferová, Daniela. 2014.** *Finance municipalit.* Praha : Reprografické studio PEF ČZU v Praze, 2014. ISBN 978-80-213-2024-6.

Zákony a vyhlášky:

1. Novela zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty – s účinností od 1- ledna 2013
2. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění
3. Zákon r. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění
4. Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích ve znění pozdějších předpisů
5. Zákon č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích ve znění pozdějších předpisů
6. Vyhláška Ministerstva financí ČR č. 232/2002 Sb., o rozpočtové skladbě

Internetové zdroje:

1. *Oficiální stránky města Třebíč* [online]. 2017 [cit. 2017-05-09] Dostupný z [www: <www.trebic.cz>](http://www.trebic.cz)
2. *Oficiální stránky městyse Okříšky* [online]. 2017 [cit. 2017-05-09] Dostupný z [www: <www.okrisky.cz>](http://www.okrisky.cz)
3. *Ministerstvo financí ČR. Monitoring hospodaření obcí.* [online]. 2017 [cit. 2017-09-20] Dostupný z [www: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/hospodareni/uzemni-rozpocety/monitoring-hospodareni-obci>](http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/hospodareni/uzemni-rozpocety/monitoring-hospodareni-obci)
4. *Český statistický úřad. Počet obyvatel v obcích k 1. 1.* [online]. 2017 [cit. 2017-05-09] Dostupný z [www: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112017>](https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112017)

Další zdroje:

1. Závěrečné účty města Třebíč v letech 2010 – 2016
2. Závěrečné účty městyse Okříšky v letech 2010 – 2016
3. Účetní závěrky města Třebíč v letech 2010 – 2016
4. Účetní závěrky městyse Okříšky v letech 2010 - 2016

8 Přílohy

Příloha A Anketní lístek o povědomí hospodaření obcí Třebíč a Okříšky

Příloha A

Anketní lístek o povědomí hospodaření obcí Třebíč/Okříšky

Drazí občané,

jsem studentkou Provozně ekonomické fakulty ČZU v Praze a dovoluji si Vás požádat o vyplnění dotazníku, který slouží k praktické části diplomové práce na téma „Posouzení úrovně hospodaření vybraných měst a obcí“. Cílem tohoto dotazníku je získání informací od občanů města o povědomí hospodaření obce. Tento dotazník je zcela anonymní a výsledky anketního šetření budou sloužit pro účely diplomové práce.

Velice děkuji za Vaši ochotu a čas.

Jednu z uvedených možností označte křížkem, pokud není uvedeno jinak

1. Uveďte Vaše pohlaví:

- Muž
- Žena

2. Uveďte Váš věk:

- do 18 let
- 19-30 let
- 31-50 let
- 51-65 let
- nad 65 let

3. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:

- základní
- vyučení
- středoškolské
- vyšší odborné
- vysokoškolské

4. Kolik let žijete v obci?

- méně než 1 rok
- 2-10 let
- 11-20 let

- 21-30 let
- 31 let a více

5. Zajímáte se o dění v obci?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

6. Ze kterých zdrojů čerpáte informace o obci?

- místní tisk
- úřední deska
- internetové stránky
- jiný zdroj

7. Účastníte se veřejných zasedání zastupitelstva?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

8. Zajímáte se o hospodaření obce?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

9. Jste spokojen/a s hospodařením obce?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

10. Máte přehled o výši ročního rozpočtu obce?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

11. Máte přehled o struktuře příjmů a výdajů v obci?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

12. Do jaké oblasti by měla obec více investovat?

- školství
- zdravotnictví
- infrastruktura
- cestovní ruch
- kultura, sport
- bydlení
- jiné, uveďte.....

13. Cítíte se v obci bezpečně?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

14. Jste spokojen/a s dopravní infrastrukturou?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

Děkuji za Váš čas a spolupráci.

Kateřina Janíčková